

NESTNIK

Letnik XIX.

Celovec, petek, 31. julij 1964

Štev. 31 (1147)

DeGaulle se je zameril svojim zaveznikom

Francoski predsednik de Gaulle je imel prejšnji teden redno polletno fiskovno konferenco, na kateri je podal izjave, ki so močno odjeknile v mednarodni javnosti, hkrati pa izzvale negotovanje celo med najboljšimi zavezniki Francije, zlasti v Zahodni Nemčiji, katero povezuje s Francijo posebna prijateljska pogodba. Stari general je na fiskovni konferenci govoril zelo odločno, v gotovih vprašanjih je šel celo tako daleč, da je nehoče zapustil vtis, kakor da mu ni dosti za zaveznitvo in prijateljstvo, marveč hoče svoje politične načrte uresničiti po svojih načelih, ne oziraje se na levo ali desno. Morda pa je v njegovih besedah tudi prizvok gotove resignacije, ko mora čedalje bolj pogosto vzeti na znanje, da ostaja s svojimi pogledi na velika politična vprašanja vedno bolj osamljen.

Zahodnim Nemcem se je de Gaulle najbolj zameril s tem, ko je bonski vladi očital, da le-ta očitno „ne verjame v to, da mora biti politika Evrope evropska in neodvisna“, kajti 18 mesecev stari sporazum o sodelovanju med Francijo in Zahodno Nemčijo še ni privedel do skupne politike. De Gaulle je šel še dalje: Bonnu je očital odvisnost od Amerike, zato mora Francija še vedno čakati na predloge o združitvi Evrope, ki jih je med zadnjim srečanjem francoskega predsednika in zahodnonemškega kanclerja obljubil Erhard.

Vlada v Bonnu je de Gaullovo kritiko na račun zahodnonemške zunanje politike ostro zavrnila in poudarila, da „nemška politika ni odvisna ne od Amerike ne od Francije“. Uradni predstavnik bonske vlade von Hase je v zvezi s francosko-nemško pogodbo izjavil, da „skupna politika dveh vlad ne more pomeniti sprejem vseh stališč drugega pogodbenika“ ter kot dokaz neodvisnosti Zahodne Nemčije tako od Amerike kot tudi od Francije navedel, da je Zahodna Nemčija sprejela ameriški načrt za multilateralno atomsko silo (s tem je demonstriral neodvisnost od Francije, katere je proti taki atomski sili) ter podpisala francosko-nemško pogodbo o sodelovanju (to je napravila v znamenju neodvisnosti od Amerike, kajti Washington vidi v takih dvostranskih pogodbah samo oviro za dokončno združitve Evrope po vzoru Atlantskega pakta).

De Gaulle pa se ni zameril le Zahodni Nemčiji in posredno Ameriki, marveč je izrazil ostre komentarje tudi drugod po svetu. Posebno njegove izjave, da namerava Francija še dalje graditi lastno jedrsko silo, je nalezla na odpor v vseh tistih krogih, ki skušajo doseči omejitve atomskega orožja. De Gaulle je francosko politiko, da hoče postati atomska država, zagovarjal z ute-

meljitvijo, da so države, ki nimajo atomskega orožja, prisiljene privoliti v strateško, zaradi tega pa tudi v politično odvisnost od ene izmed dveh velikih atomskih sil (mislil je na Ameriko in Sovjetsko zvezo).

V Ameriki in v svetu prevladuje mnenje:

Zaskrbljenost zaradi Goldwaterja upravičena

Odkar je bil senator Goldwater izvoljen za republikanskega kandidata na letošnjih predsedniških volitvah v Ameriki, se svetovni tisk dnevno bavi s položajem, ki je s tem nastal v Ameriki. Splošno prevladuje mnenje, da je zaskrbljenost ob takem razvoju v polni meri upravičena, kajti Goldwater predstavlja tiste ekstremistične kroge, ki niso nevarnost le za demokratični razvoj Amerike, marveč resno ogrožajo tudi mirni razvoj v svetu sploh.

Tudi po izvolitvi za predsedniškega kandidata je Goldwater jasno pokazal, kam vodi njegova politika. Ko se je sestel s predsednikom Johnsonom, je le-tega skušal prepričati, da med volilno kampanjo ne bi obravnavali vprašanja državljanjskih pravic. Kakor znano, je bil senator Goldwater med tistimi, ki so glasovali proti zakonu o državljanjskih pravicah in mu torej tudi ne gre v račun, da bi to njegovo protidemokratsko in izrazito rasistično stališče nasprotna stranka izkoristila v volilnem boju. Toda predsednik Johnson mu je dal zaslužen odgovor: vprašanju se ni mogoče izogniti, ker se tiče političnega življenja države.

Drugi dokaz svoje nedemokratske politike pa je dal Goldwater prejšnji teden v senatu, kjer so obravnavali načrt zakona o »vojni proti revščini«. Načrt zakona, ki ga je predložil predsednik Johnson, določa program za pomoč manj razvitim področjem Amerike ter predvideva med drugim prispevek države (do 90 odstotkov) za krajevne socialne programe in dovolitev posebnih kreditov malim kmetom. Tudi v tem primeru je Goldwater glasoval proti in tako dovolj jasno pokazal, da ga socialna revščina in gospodarske skrbi malega človeka nič ne brigajo.

Če temu dodamo še stališča, ki jih Goldwater zastopa v mednarodni politiki, potem vidimo, da je njegova izvolitev za predsedniškega kandidata dejansko dogodek, ki ima lahko daljnosežne posledice za politično življenje Amerike. To še toliko bolj, ker ne gre samo za reakcionarnega desničarja, ki mu je

Povedal je, da bodo prve francoske atomske letalske sile ustanovljene že letos, v šestih letih pa ima Francija lahko atomsko silo, ustrezajočo moči 2000 bomb, katerih vsaka ima jakost bombe, vržene na Hirošimo.

V zvezi s temi napovedmi so zlasti v Moskvi opozorili na dejstvo, da Francija še vedno ne upošteva pogodbe, ki so jo sprejele skoraj vse države sveta in ki se tiče delne prepovedi jedrskih poskusov. Zato tudi ni mogoče ugodno soditi o francoskem namenu, da preide od izdelovanja atomskih na izdelovanje vodikovih bomb in da namerava v bližnji prihodnosti delati nove jedrske poskuse.

uspelo, da se je vsilil oni izmed obeh vodilnih ameriških strank na najvplivnejši položaj, marveč za širši splet vzrokov in posledic, ki so omogočile, da se je na vrhu piramide ameriškega političnega življenja pojavila taka osebnost, kot je Goldwater. Njegov program — poln groženj svetovnemu miru, pozivanja na križarsko vojno proti socialističnim državam, poskusov, da bi notranji razvoj Amerike vrnil v prejšnje stoletje — odseva gledišča človeka, ki ni sposoben, da bi šel v korak za zahtevami časa, ki mu ni do prihodnosti sveta in čigar pustolovska politika bi lahko imela v primeru, da bi pri tem uspel, zelo hude negativne posledice, in to prav v času, ko postaja politika krepitve svetovnega miru in sporazumevanja med državami z različnimi družbenimi sistemi vse bolj trajen proces, ko tudi sama Amerika preživlja obdobje razvoja, ki ga je po mnenju številnih opazovalcev ameriških razmer mogoče primerjati samo z najpomembnejšimi in najbolj usodnimi trenutki v preteklosti te države.

Ob vsem tem je pač razumljivo, da v mednarodni javnosti z veliko zaskrbljenostjo spremljajo sedanji razvoj v Ameriki. Moskvska »Pravda« je zapisala, da preživlja Amerika zdaj »podobne preizkušnje, kakršne so bile tiste, ki so privedle do zmage fašizma v Italiji in nacizma v Nemčiji«. Goldwaterjeva zunanje-politična stališča imenuje »histerično izjavo militaristične in imperialistične blaznosti«, iz katere izhaja brezvesten avanturizem in pripravljenost pripeljati svet na rob vojne. Pa tudi nemški pastor Niemoeller, ki ameriške razmere zelo dobro pozna, saj je po letu 1945 že več kot dvajsetkrat obiskal Ameriko, je izrazil mnenje, da »Goldwater pomeni vojno«, kajti — prvi — »kar nam je znano o gospodu Goldwaterju in kar smo o njem zvedeli v zadnjih mesecih, je tako malo ameriško in je usodno nacionalsocialistično, da je podobno tistemu, kar se je zgodilo v Nemčiji v letih od 1928 do 1933 in ki je odprlo pot nacistični diktaturi«.

V Organizaciji ameriških držav

postaja nesoglasje vedno večje

Nedavna konferenca zunanjih ministrov Organizacije ameriških držav, ki je v Washingtonu sprejela drastične ukrepe proti Kubi, je hkrati tudi pokazala, da postaja enotnost te organizacije čedalje bolj problematična. Štiri države — Bolivija, Čile, Mehika in Urugvaj — so se uprle washingtonski zahtevi in so glasovale proti resoluciji, s katero Organizacija ameriških držav obsoja sedanjo kubansko vlado in določa, da ameriške države ne smejo imeti diplomatskih in konzularnih stikov s Kubo ter morajo s Kubo prekiniti vso trgovinsko izmenjavo.

Ameriški zunanji minister Dean Rusk je po konferenci sicer izjavil, da je z doseženimi rezultati zelo zadovoljen, toda v političnih krogih prevladuje mnenje, da je to zadovoljstvo več ali manj le navidezno. Organizacija ameriških držav namreč po krivdi politike Washingtona proti Kubi preživlja zdaj resno krizo, ki bi prav lahko privedla

do razpada organizacije. Posebno v Mehiki označujejo nedavne sklepe proti Kubi kot poskus vmešavanja v notranje zadeve južnoameriških držav na podlagi argumentov, ki niso prav nič prepričljivi. Zato v mehiških vladnih krogih ni ne izključujejo možnosti, da bi Mehika izstopila iz Organizacije ameriških držav, kar bi nujno imelo posledice tudi za druge države, ki bi se ob primeru Mehike morda le nekoliko bolj zavedale, kam jih vodi slepa pokorščina ukazom iz Washingtona.

Razumljivo je na sklepe washingtonske konference zelo ostro odgovoril tudi kubanski predsednik Castro, ki je dejal, da pomeni konferenca OAD »sramoten dogodek«. Posebej je omenil tisti del resolucije, ki vsebuje grožnjo, da se članice OAD lahko poslužijo proti Kubi tudi oborožene sile ter poudaril: Če nas bodo s silo napadli, bomo prisiljeni dati ukaz našim vojakom, naj s še večjo silo odgovorijo.

Madžarski vladni obisk v Avstriji

Kot prvi član madžarske vlade, ki je po drugi svetovni vojni obiskal Avstrijo, je pred nedavnim bival na enotedenskem obisku v naši državi podpredsednik madžarske vlade Jenő Fock, kateri je v spremstvu namestnika ministra za zunanjo trgovino Jenőja Baczonija prispel v Avstrijo na povabilo vicekanclerja dr. Pittermanna. Madžarska gosta sta bila med svojim bivanjem v Avstriji sprejeta tudi pri zveznem prezidentu dr. Schürfu in kanclerju dr. Klausu.

V prvi vrsti je obisk madžarskih vladnih predstavnikov veljal gospodarskim problemom, posebno vprašanjem bodočega sodelovanja z avstrijsko podpravljenjo industrijo, s katero so madžarska podjetja že v zadnjih letih navezala koristne stike. Pred povratkom v domovino je madžarska delegacija izrazila zadovoljstvo, da so tudi med sedanjimi razgovori ugotovili mnoge možnosti za poglobitev sodelovanja v korist obeh držav. »Prepričan sem — je izjavil madžarski predstavnik ob koncu obiska — da bodo izkušnje in izmenjava mnenj med našim kratkim bivanjem v Avstriji prispevale k okrepitevi tistih gospodarskih kontaktov, ki povezujejo naši dve državi.«

Za Avstrijo še dolga pot do Evropske gospodarske skupnosti

Na svoji konferenci v Bruslju so zunanji ministri držav-članice Evropske gospodarske skupnosti poleg drugih problemov znova obravnavali tudi vprašanje bodočega odnosa med EGS in Avstrijo. Po vesteh posameznih tiskovnih agencij so pri pogajanjih o obliki asociacije, ki bi odgovarjala posebnim interesom Avstrije, napravili razmehroma majhen napredek in ni izključeno, da se bodo morala ta pogajanja nadaljevati še eno ali celo dve leti, preden bo padla dokončna odločitev. Med posameznimi člani EGS obstajajo namreč še precejšnja nesoglasja glede pravnega značaja, oblike in vsebine pogodbe z Avstrijo, hkrati pa tudi še niso rešena vprašanja, ki se nanašajo na istočasno članstvo Avstrije v EGS in EFTA. Zato ni pričakovati, da bi se dokončna pogajanja začela že letos jeseni.

„Prav tu smo postavljali temelje naše nove države“

V navzočnosti predsednika SFR Jugoslavije maršala Tita in številnih drugih visokih jugoslovanskih predstavnikov so na jadranskem otoku Vis praznično obhajali 20-letnico prihoda nacionalnega komiteja narodne osvoboditve ter vrhovnega štaba narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov pod vodstvom maršala Tita na ta otok.

Otok Vis je v zgodovini osvobodilnega boja jugoslovanskih narodov odigral zelo važno vlogo. Bil je edini del jugoslovanskega ozemlja, katerega nemški nacistični okupatorji nikdar niso zavzeli, marveč je bil svoboden vse od italijanske kapitulacije naprej. Na tem otoku, ki je bil dalj časa sedež glavnega vodstva osvobodilnega gibanja, je imel maršal Tito leta 1944 tudi svoj zgodovinski govor, v katerem je prikazal osnovne poglede Jugoslavije na urejanje sveta po vojni ter z besedami „tujega nočemo, svojega ne damo“ jasno izpovedal, da Jugoslavija ne bo dovolila nikakršnega mešetarjenja zaradi njenega ozemlja. Z otoka Visa je maršal Tito navezal stike s političnimi in vojaškimi voditelji zahodnih zaveznikov in Sovjetske zveze, na tem otoku je bil sklenjen tako imenovani sporazum Tito-Šubašič, ki je bil pomemben korak v prizadevanju za uradno priznanje nove Jugoslavije, prav tako pa so bili na tem kraju sprejeti zgodovinski ukrepi v pripravljanju organov državne oblasti in uprave za naloge, ki so se porajale pri dokončnem osvobajanju dežele in pri njeni prvi obnovi.

Zato je predsednik Tito ob svojem sedanjem prihodu na otok Vis upravičeno ugotovil: Prav tu smo postavljali temelje naše nove države!

Sovjetska zveza obsoja

ameriške načrte o širjenju jedrskega orožja

Med Ameriko in Atlantsko zvezo je bil pred nedavnim sklenjen sporazum o širjenju informacij o jedrskem orožju. Ta sporazum je v ostalem svetu sprožil negotovanje in ostre proteste, posebno zato, ker je bil sklenjen ravno v času, ko se na razorožitveni konferenci v Ženevi trudijo, da bi dosegli sporazum o prepovedi širjenja atomskega orožja na druge države.

Posebno v Moskvi so novi sporazum sprejeli z veliko zaskrbljenostjo ter poudarjajo, da prevzemajo Amerika in ostale članice NATO s tem veliko odgovornost pred narodi sveta. V pooblaščenih izjavah, ki jo je v tej zvezi objavila sovjetska fiskovna agencija TASS, je med drugim rečeno: Če Amerika še ni odkrito dala atomskega orožja v roke svojih zaveznikov, jih vendarle pripravljaja na njegovo posest in uporabljanje v kolikor mogoče kratkem času in kadar se ji bo zdelo primerno; samo tako je mogoče tolmačiti sedanji sporazum. Amerika začne s tem nove korake, ki bodo privedli do širjenja jedrskega orožja. Zlasti pa se kritika nanaša na akcijo ameriške vlade in nekaterih drugih držav NATO, „ki se borijo za pravico, da dajo Zahodni Nemčiji atomske bombe, ki so sicer že bile posojene“. Zato ni presenetljivo — je rečeno v izjavi — da je Bonn z zadovoljstvom sprejel navico o novem koraku Amerike za razvoj širjenja jedrskih informacij.

Povečanje prebivalstva — prednost ali breme?

Glede odnosa med prebivalstvom in gospodarskim razvojem so mnenja gospodarskih strokovnjakov razdeljena: nekateri menijo, da je povečanje prebivalstva vsekakor prednost za gospodarski razvoj, ker povečuje delovno silo, človeško delo pa je vir ustvarjanja nove vrednosti; drugi pa trdijo prav nasprotno, da pomeni povečano prebivalstvo brez ustreznega povečanja delovnih pripomočkov samo breme za nacionalno ekonomijo oziroma da se s tem samo povečuje število lačnih ust na enako količino hrane. Toda, kot se to pogosto dogaja, skrbna analiza ne da prav niti optimistom niti pesimistom.

Če govorimo o gospodarski vlogi prebivalstva, potem nas prebivalstvo zanima hkrati kot potrošnike. Poglejmo najprej prebivalstvo kot proizvajalca.

Delovne družbene sile ne predstavlja celotno prebivalstvo, ampak predvsem tisto, ki je staro od 15 do 64 let. Zaradi razločkov po mortaliteti in nataliteti v razvitih in nerazvitih deželah nastopajo tudi glede velikosti delovne sile med tema dvema vrstama dežel veliki razločki.

Posledica velikega števila delovno nesposobnih otrok v nerazvitih deželah je predvsem sorazmerno manjši delež produktivnega prebivalstva med celotnim prebivalstvom v nerazvitih deželah. Medtem ko je produktivnega prebivalstva v razvitih deželah približno 60 odstotkov, je tega prebivalstva v nerazvitih deželah le 50%. Gospodarske posledice teh razločkov so izredno dalekosežne. Medtem ko v Ameriki na 100 produktivno zaposlenih pride samo 154 neproduktivnih, ki jih morajo le-ti vzdrževati, v Angliji pa celo manj, pa mora v Italiji 100 zaposlenih delavcev vzdrževati oziroma prehranjevati nič manj kot 250 neproduktivnih članov družbe. Indijski ekonomist Ghosh je izračunal, da je v Indiji umiralo v tridesetih letih 45% otrok, preden so dosegli delovno sposobno dobo; izdatki, ki so jih potrošili za vzrejo otrok, ki so umrli prej, preden so mogli narodnemu gospodarstvu z delom vrniti to, kar so potrošili, so znašali 22,5% nacionalnega dohodka. V Angliji pa je v tem času umiralo pred začetkom produktivne starosti samo 6,5% otrok.

Zaradi teh razločkov, ki nastajajo med produktivnim in neproduktivnim prebivalstvom, nastajajo pomembni razločki v svetovnem gospodarstvu še danes, še večje pa je treba pričakovati v bodoče. Znanstveniki ugotavljajo, da bo leta 1975 v Aziji že 57,5% svetovnega prebivalstva, toda samo 55,2% svetovne delovne sile, na drugi strani pa bo v Evropi 12,4% prebivalstva, toda 13,7% delovne sile.

Medtem ko je bilo sredi sedanjega stoletja na svetu milijardo delovno sposobnih ljudi, se bo že leta 1975 to število povečalo za 1,5 milijarde. Toda kljub tolikšnemu povečanju se odnos delovne sile do celotnega svetovnega prebivalstva stalno zmanjšuje: leta 1925 je delovna sila predstavljala 42% svetovnega prebivalstva, leta 1950 je njen delež padel na 41 odstotkov, leta 1960 že na 40%, do leta 1975 pa bo padel že na 39%. To pomeni, da bo moral konec tretje četrtine našega stoletja vsakih 100 zaposlenih prebivalcev hraniti 175 neproduktivnih, medtem ko je v svetovnem povprečju že sredi sedanjega stoletja na 100 produktivnih članov prišlo samo 168 neproduktivnih. To breme neproduktivnega dela prebivalstva bo konec tretje četrtine našega stoletja največje v Latinski Ameriki — 186 neproduktivnih na 100 produktivnih — in v Afriki, kjer bo prišlo do 184 neproduktivnih na 100 produktivnih članov družbe.

Povečanje prebivalstva torej očitno ne pomeni tudi avtomatično povečanje delovne sile, se pravi nacionalnega dohodka in bogastva narodov. Če hočemo, da bi povečanje prebivalstva pomenilo tudi povečano proizvodnjo in s tem gospodarski napredek, potem se mora povečanje prebivalstva predvsem izražati v povečanju delovne sile. Žal pa so življenjske razmere v nerazvitih deželah še vedno take, da velik del novorojenega prebivalstva nikakor ne pride do delovno sposobne dobe. V tridesetih letih tega stoletja je od 100.000 indijskih novorojenčkov doživelo petnajsto leto samo 54.112, v gospodarsko razviti Novi Zelandiji pa 94.069.

To pa nas vodi do drugega problema — do prebivalstva kot potrošnika.

Cesto se srečujemo s pesimističnim dokazovanjem, češ da je zemeljska površina omejena in da torej že sama postavlja fizično mejo razvoja svetovnega prebivalstva. Ugotoviti moramo, da tak pesimizem nima nič skupnega s perspektivami, ki nam jih odpirajo sedanja znanstvena odkritja.

Zemeljska površina meri približno 18 milijard hektarov. Če bi vsa to površino lahko obdelali tako skrbno kot jo Danci, potem bi pridelali dovolj hrane za 35 milijard ljudi, če bi se branili po ameriških standardih, in za nič manj kot 90 milijard ljudi, če bi se branili po standardih, ki veljajo za Indijo. Tudi vsa zemeljska površina ni enako ugodna za poljedelsko obdelavo. Znanstvene raziskave so pokazale, da bi na podlagi izkušenj Finske in Norveške na eni strani in Filipinov in Ve-

Skopje eno leto po potresu

V teh dneh se v Skopju odvijajo prireditve, pod naslovom „Srečanje solidarnosti“ posvečene spominu na potres, ki je pred enim letom v nekaj sekundah spremenil glavno mesto Makedonije v kup razvalin. Ob udeležbi delegacij iz mnogih držav sveta, ki so Skopju in njegovim prebivalcem pomagale lajšati gorje in obnavljati mesto, se strašnih dogodkov pred enim letom spominjajo danes v zavesti, da bo kmalu zrasto novo Skopje, ki bo še večje, še lepše — v zavesti, da se na največjem gradbišču v Jugoslaviji manifestirajo v enotnost jugoslovanskih narodov ter edinstven primer izredne mednarodne solidarnosti.

Skopje, pred enim letom kup razvalin, je danes spet mesto, v katerem se odvija živahno življenje; mesto, ki je imelo pred potresom okoli 212.000 prebivalcev, jih ima sedaj že nad 220.000. Lani avgusta je živel pod šotori okoli 130.000 prebivalcev Skopja. Pod šotori so kirurgi opravljali najtežje operacije, pod šotori so inženirji risali načrte za nova naselja, igralci so študirali vloge, ki so jih igrali pod vedrim nebom. Danes pa se Skopje s svojimi 17 obmestnimi naselji montažnih hiš, ki se polagoma razvijajo v samostojna satelitska naselja modernega videza, opremljena z ambulanta-mi, šolami in preskrbovalnimi centri, razteza v dolžini 25 kilometrov. Naselja so razporejena v vencu od 3 do 6 km okoli središča mesta; v njih živi blizu 70.000 prebivalcev.

Obmestna naselja so začeli postavljati lani avgusta. V rekordnem času le nekaj tednov so bili izdelani načrti za 17 obrob-nih naselij z 12.000 stanovanji ter vsem, kar sodi zraven. Že do konca lanskega leta so jugoslovanska gradbena podjetja dokončala približno 4500 stanovanj, okrog 500.000 kvadratnih metrov podlage za ceste, okrog

300.000 kvadratnih metrov asfaltnih površin, položili so 120 kilometrov vodovoda, 125 kilometrov kanalov, 215 kilometrov električnih kablov. Razen tega so popravili 7000 stanovanj v poslopjih, ki so potres razmeroma dobro prestala.

Zdaj že stoji v Skopju kakih 12.600 montažnih stanovanj; jugoslovanska podjetja so zgradila ali ravno dokončujejo 11.400 stanovanj, medtem ko so ostalih 1200 stanovanj darovale Skopju druge države. Največje novo naselje — Dračevo z okoli 2000 stanovanji je gradila Srbija, Hrvatska naselje Madjari z okoli 1500 stanovanji in naselje Železarna z 500 stanovanji, Slovenija naselje Vlae s približno 1000 stanovanji, Bosna in Hercegovina naselje Djordje Petrov I in Butel I s 1300 stanovanji, Črna gora naselje Lisiče s 1100 stanovanji, Makedonija je izvedla dela v naselju Talidje, mesto Beograd pa je zgradilo naselje Kozele s 1000 stanovanji, medtem ko je specialni gradbeni odred jugoslovanske armade v rekordnem času dveh mesecev postavil naselje Aerodrom za 5000 prebivalcev.

(Dalje na 8. strani)

13. Avstrijski lesni sejem

v okviru Koroškega sejma v Celovcu

Prihodnji četrtek se bodo na celovškem razstavišču spet za deset dni odprla vrata Koroškega sejma, v katerega okviru bo letos 13. Avstrijski lesni sejem kot največja specializirana prireditev lesnega gospodarstva. Celovec bo znova v znamenju živahnega prihajanja in odhajanja, saj bo tudi letošnji sejemsko prireditev obiskalo več stotisočev interesentov in gostov iz vseh avstrijskih zveznih dežel ter iz mnogih drugih držav. Prišli bodo tudi visoki predstavniki — za člane zvezne vlade je postal obisk Koroškega sejma že skoraj obvezen, pa tudi iz drugih držav so napovedane številne uradne delegacije, da niti ne govorimo o vseh tistih skupinah interesentov, ki bodo na sejmju sklepali poslovne dogovore. In Celovec se bo v sejmskih dneh okrasil z zastavami ter prisrčno pozdravil svoje goste od blizu in daleč.

Prejšnjo soboto je vodstvo Koroškega sejma — Avstrijskega lesnega sejma priredilo tiskovno konferenco za predstavnike domačega in tujega tiska, katere je obvestilo o dose-danjih pripravah in o predvidenem obsegu letošnje sejemске prireditve. Do vključno 15. julija je bilo prijavljenih skupno 1124 razstavljalcev iz 20 držav; interesentov bi bilo še precej več, toda možnosti glede razstavnega prostora so izčrpane. V okviru lesnega sejma bo sodelovalo 325 razstavljalcev, 673 jih bo zastopanih na splošnem blagovnem sejmju, ostali pa odpadejo na veselični park in na reklamna podjetja.

Pri udeležbi na letošnjem Koroškem sejmju je vsekakor zanimivo, da odpade dobra polovica razstavljalcev na države EFTA, nam-

reč 585, medtem ko jih iz dežel EGS prihaja le 139. Zelo močno bo zastopana tudi Jugoslavija: 40 podjetij na lesnem in 44 podjetij na blagovnem sejmju. Poleg Avstrije in Jugoslavije pa bodo sodelovale še Zahodna Nemčija (99 razstavljalcev), Italija (29), Švica (22), Velika Britanija (16), Švedska (14), Amerika (8), Danska (6), Francija (5), Nizozemska (4), Norveška, Belgija in Španija (po 2) ter Finska, Vzhodna Nemčija, Turčija, Japonska, Jordanija in Ciper (po 1 razstavljal-ec). Med avstrijskimi zveznimi deželami bo najmočnejše zastopana Koroška (180 podjetij), nato Dunaj (167), Štajerska (77), Zgornja Avstrijska (42), Solzburg (20), Nižja Avstrijska in Tirolska (po 13), Predarlška (10) in Gradiščanska z dvema podjetji.

Tudi letos bodo v okviru Koroškega sejma in Avstrijskega lesnega sejma razne posebne razstave. »Gradnja z lesom« se bo imenovala razstava zveznega sveta za lesno gospodarstvo; združenje avstrijske papirne industrije se bo predstavilo z raznimi vrstami embalaže; koroška kmetijska zbornica bo s pomočjo ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo uredila razstavo »Gostje na kmetiji«, »Naša vas mora postati lepša« in »Dobra knjiga«; inštitut za gospodarsko pospeševanje pri koroški zbornici obrtnega gospodarstva bo imel razstavo pod naslovom »Les v življenju človeka — človek in les«; strokovno združenje avstrijske žagarske industrije pripravila razstavo o velikih lesenih konstrukcijah in lesnih sortimentih; koroška zbornica za delavce in nameščence bo imela razstavo o umetnih vlaknih; avstrijska družba dravskih elektrarn in KELAG pa bo sta opozorili na pomen električne energije.

Končno bo za časa velesejma v Celovcu tudi vrsta strokovnih zasedanj in posvetovanj, med katerimi bo gotovo najbolj pomembno 2. delovno zasedanje evropskih lesno-strokovnih novinarjev, na katerem bo nad 40 udeležencev iz 13 držav razpravljalo o aktualnih problemih evropskega lesnega in gozdnega gospodarstva. Za dva dni se bo v Celovcu zbralo okoli 500 tesarskih mojstrov iz cele Avstrije, ki bodo v navzočnosti delegatov iz drugih držav obravnavali aktualne probleme v zvezi s pomenom rokodelstva v okviru lesnega gospodarstva in gradbeništva. Svoja posvetovanja pa bodo imeli tudi žagarska industrija, koroški kovači in zastopniki trgovine z živino.

O nadaljnjih podrobnostih letošnjega Koroškega sejma — Avstrijskega lesnega sejma v Celovcu, ki bo trajal od 6. do 16. avgusta, bomo poročali v prihodnji številki našega lista.

POŠIROKEM SVETU

KAIRO. — Afriške države bodo na zasedanju Generalne skupščine OZN, ki se bo začelo letos jeseni v New Yorku, predlagale, naj bi sklenili mednarodni sporazum o prepovedi proizvodnje in dobavi atomskih orožja.

BUKARESTA. — Na 20. zasedanju romunsko-sovjetske komisije za znanstveno-tehnično sodelovanje so se dogovorili o medsebojni izmenjavi tehnične dokumentacije in strokovnjakov ter o tem, da se bodo obojestransko seznanjali s tehničnimi dosežki v metalurgiji, v petrolejski, kemični in strojni industriji in še v nekaterih drugih industrijskih panogah.

SPLIT. — Zadnja sobota so slovesno izročili prometno del jadranske magistrale od Šibenika do Splita. Hkrati s cesto so odprli tudi nov most nad Morinjskim zalivom pri otoku Krapanj.

LEOPOLDVILLE. — Odkar je vodstvo v kongoški vladi prevzel nekdanji katanski secesionist Combe, se odporiško gibanje v nekaterih predelih Konga vedno bolj širi. To povzroča skrbi tudi Combeju, ki si je ogledal položaj v »uporni« pokrajini Kivu in po svojem povratku izjavil, da bo posegel po »vseh koristnih ukrepih«, če ne bi mogli doseči pomiritve z miroljubnimi sredstvi.

OTTAVA. — Pomočnik ameriškega zunanjega ministra Averell Harriman je imel med svojim obiskom v Kanadi tudi govor pred kanadskim parlamentom, kjer se je zavzel za intenziviranje stikov s Sovjetsko zvezo.

BERLIN. — Vzhodnonemška vlada je sporočila, da ameriške oblasti niso hotele izdati vizumov za potovanje šestih nemških znanstvenikov v New York, kjer so se hoteli udeležiti mednarodnega kongresa biokemikov.

BEIRUT. — Združenje libanonskih industrijcev je zahtevalo od vlade, naj ukrene vse potrebno za razvoj industrije in za povečanje industrijske proizvodnje. Med drugim je združenje predlagalo ustanovitev ministrstva za industrijo, sveta za industrijski razvoj, centra za šolanje industrijskih kadrov in nacionalne družbe za izvoz.

MOSKVA. — V Sovjetski zvezi so začeli graditi 436 km dolg naftovod, ki bo povezoval zahodnosibirsko mesto Tjumen z bogatimi vrelci nafte v Saimu. Naftovod bo speljan čez tri velike reke, potem pa skozi 400 km dolgo možvirno področje fer čez 50 majhnih rek. Sovjetski geologi so našli v zahodni Sibiriji, razen v Saimu, še dva vrelca nafte.

JESENICE. — Kulturno-prosvetno društvo Svoboda »Tone Cufar« praznuje letos 45-letnico svojega obstoja. V praznovanju jubileja namenjava prireditvi srečanje kulturnih skupin obmejnih občin in je v ta namen povabilo kulturne skupine iz Trbiža (Italija) in Beljaka (Avstrija). Srečanje bo predvidoma v mesecu oktobru.

BERN. — V Švici se je razvila široka razprava o posledicah alkoholizma. Ugotovili so namreč, da je Švica v potrošnji alkohola na tretjem mestu, »umsko« v Švici vsako leto okoli 4000 ljudi zaradi alkohola, da ima Švica 80.000 alkoholikov, med katerimi pa jih je le 26.000 takih, ki so zdravilno oziroma jih zdravstvene oblasti skušajo odvrniti od pitja čez mero.

KAIRO. — Ob 12. obletnici egipčanske revolucije je bilo v Kairu veliko zborovanje, na katerem so govorili poleg predsednika Združene arabske republike Naserja tudi nekateri tuji državniki, ki so se malo prej udeležili konference voditeljev afriških držav, namreč etiopski cesar Haile Selassie, gvinejski predsednik Sekou Toure, alžirski predsednik Ahmed Ben Bela in predsednik kenjske vlade Jomo Kenyatta.

ZENEVA. — Na ženevski konferenci razorožitvenega odbora so spet razpravljali o vprašanju prepovedi širjenja jedrskega orožja. Ameriški predstavnik je branil ameriški načrt za ustanovitev multilateralne jedrske sile v okviru Atlantskega pakta, medtem ko je sovjetski delegat izjavil, da je Amerika izdelala ta načrt samo zato, da bi zahodnonemškimi militaristom pomagala do atomskih bomb.

BERLIN. — Zahodnonemški senator Korber in državni sekretar v vzhodnonemški vladi Wendt sta spet nadaljevala razgovore o medsebojnih obiskih prebivalcev obeh delov Berlina. Vzhodna Nemčija je predlagala, naj bi sklenili sporazum o prepustnosti za tuje primere, tako da bi zahodni Berlinčani lahko obiskovali najbližje sorodnike v vzhodnem Berlinu. Zahodnonemška vlada pa je proti vsakemu sporazumu, ki bi omejila Vzhodno Nemčijo in omogočal uslužbenecem iz vzhodnega Berlina, da bi izdajali prepustnice v zahodnem delu mesta. Vendar pa upajo, da bo sporazum o obiskih sklenjen vsaj za novelne praznike, kot je bil to primer že ob koncu zadnjega leta.

BRASILIA. — Brazilskega kongres je sprejel spremembo ustave, po kateri se sedanji mandat brazilskega predsednika Castello Branca podaljša do leta 1967. Hkrati je bilo sklenjeno, da bo prihodnje predsedniške volitve v Braziliji oktobra 1966 oziroma 120 dni prej, preden poteče sedanji predsedniški mandat. Brazilskega kongres je sprejel tudi važno ustavno reformo, po kateri so dobili volilno pravico na občinskih volitvah tudi nepismeni, katerih je v Braziliji še dobra polovica od 78 milijonov prebivalcev.

NEW YORK. — V Ameriki so že spet izvedli anketo, da bi proučili stališče prebivalstva do letošnjih predsedniških volitev. Gallupov inštitut je ugotovil, da je precejšnja večina Američanov za sedanjega predsednika Johnsona ter se razmerje med njim in republikanskim kandidatom Goldwaterjem trenutno glasi 7:4 v prid Johnsona. Po Harrisovi anketi pa vodi na ameriškem jugu Goldwater, kjer je razmerje 55 proti 45 v njegovo korist, medtem ko na celotnem ozemlju ZDA lahko predsednik Johnson računa z večino 64%.

MOSKVA. — Ta teden biva na uradnem obisku v Sovjetski zvezi britanski zunanji minister Richard Butler, katerega spremljata generalni sekretar v britanskem zunanjem ministrstvu sir Harold Caccia in državni podtajnik za vprašanja razorožitve in Združenih narodov Duncan Wilson.

HAVANA. — Kubanski zunanji minister Roa je poslal generalnemu sekretarju OZN U Tanu protest, v katerem navaja podatke o izživanjih ameriške mornariške pehote, ki je nastanjena v vojaškem oporišču Guantanamo na Kubi. V protestu je rečeno, da je za te provokacije odgovorna ameriška vlada.

Lanski promet

ČEZ MEJNE PREHODE
V JUGOSLAVIJO

Lani je čez mejne prehode v Slovenijo potovalo v Jugoslavijo z motornimi vozili skupno 3.567.500 potnikov, in sicer v rednem prometu 1.460.000 (od tega z inozemskimi vozili milijon 353.000) ter v maloobsejnem prometu 2.107.500 (od tega z inozemskimi vozili 1.541.000) potnikov. Na meji med Slovenijo in Koroško oziroma Štajersko je bilo zabeleženo v rednem prometu naslednje število prehodov z motornimi vozili: Šentilj 414.600, Podkoren 155.800, Ljubelj 91.400 in Jezersko 34.600 potnikov. V maloobsejnem prometu pa je bilo na avstrijsko-jugoslovanskih mejnih prehodih ugotovljenih skupno 62.150 potnikov, ki so se peljali v Jugoslavijo.

nezuele na drugi strani lahko obdelali dodatnih 7 milijard hektarov površine v tropskih in nordijskih predelih. To pa bi pomenilo povečanje svetovne proizvodnje žitaric za 130 odstotkov, krompirja za 200%, sladkorja celo za 480% in mleka za 95%, proizvodnja mesa pa bi se povečala za 29%.

(Dalje prihodnjič)

„Sence nad Karavankami“ nov roman Valentina Justa

Valentina Justa, bivšega ravnatelja koroške bolniške blagajne, poznamo tudi kot plodnega publicista. Medtem ko je v strokovnih člankih obravnaval razna vprašanja s področja socialnega zavarovanja (na tem področju je deloval skoraj štiri desetletja), pa nam v svojih leposlovnih knjigah — romanih, novelah in povestih pripoveduje predvsem o svoji ožji domovini, o krajih in ljudeh pod Karavankami, s katerimi je ostal najtesneje povezan, čeprav že desetletja živi v Celovcu. Iz predvojnih časov sta znana zlasti njegova romana »Ne ubijaj« (Du sollst nicht töten) in »Okovi rojstva« (Fesseln der Geburt), po drugi svetovni vojni pa je izdal zbirki povesti »Karavanski strahovi« (Karawankengeister) in »Povesti iz koroških mejnih gor« (Erzählungen aus Kärntens Grenzbergen), katerim se je pred nedavnim pridružil nov roman z naslovom »Sence nad Karavankami« (Schatten über den Karawanken).

Ne bi mogli trditi, da gre pri najnovejšem delu Valentina Justa za posebno umetnino, vendar pa je treba priznati, da je avtorju uspelo zajeti dva važna momenta: na eni strani je to socialni moment — boj malega in gospodarsko odvisnega človeka proti izkoriščanju in zapostavljanju; na drugi strani pa gre za nacionalni moment — žilavi odpor domačega slovenskega prebivalstva v vaseh pod Karavankami proti tujim priseljencem. Vsemu temu se pridruži še doživeto podoben opis krajev, v katerih je življenje izklesalo trdne značaje, ki ljubijo naravo, čeprav jih pogosto ogroža s svojimi nevarnostmi, ter skušajo kljubovati vplivom, ki prihajajo iz tujega sveta.

V tem svetu, kjer si stojita nasproti dva »svražna« tabora: gorski kmetje, drvjarji in divji lovci na eni ter gozdarji in logarji kot podaljšana roka tuje gosposke na drugi strani, se odvija tragična zgodba glavnega junaka romana — Jurija Ogrina, ki je prisegel, da bo maščeval svojega očeta, katerega je med lovom ustrelil neki bančnik z Dunaja. Kakor Cankarjev hlapec Jernej išče Jurij pravico; išče jo zaman od Borovelj mimo Celovca do Dunaja in končno ne pride le do ugotovitve, »da si ljudje, ki imajo dovolj denarja, tudi pravico lahko kupijo«, marveč mora celo spoznati, da je njegova lastna sestra Jera postala ljubimka dozdevnega očetovega morilca.

Posamezni liki zgodbe morda niso dovolj izdelani, toliko bolj pa je znal avtor naslikati kraje dogajanja in poskrbeti za dramatične viške, tako da bo njegov najnovejši roman gotovo vzbudil zanimanje pri vseh, ki poznajo ali pa šele hočejo spoznati tisti košček Koroške, ki leži pod strmimi vrhovi Karavank.

Knjiga obsega 160 strani in stane vezana v polplatno 86 šilingov. Lahko jo naročite tudi v knjigarni »Naša knjiga«, Celovec, Wulfengasse.

V. jugoslovanski folklorni festival

v okviru koprskih poletnih prireditev 1964

Koper, Portorož, Piran, Izola in Ankarani so že več let prizorišče tradicionalnih poletnih prireditev, ki v glavni turistični sezoni vzbujajo veliko zanimanje tako med domačim prebivalstvom kakor še posebno med tujimi letoviščarji, kateri preživljajo svoj letni dopust v teh obmorskih krajih. Tudi letos se že ves junij in julij vrstijo v teh krajih najrazličnejše kulturne in zabavne prireditve, ki dosegajo svoj višek ta teden s V. jugoslovanskim folklornim festivalom.

Jugoslovanski folklorni festival v Kopru, Piranu in drugih obalnih mestih je posebno privlačen, ker podaja še popolnoma izvorno folkloro, kakršna še danes živi med prebivalstvom posameznih dežel. Poleg amaterskih skupin pa na festivalu sodelujejo poklicni ansambli, ki plešejo po koreografijah pripravljene ljudske plesne.

Letošnji V. folklorni festival se je začel v ponedeljek z nastopom plesnih skupin posameznih narodnih manjšin, ki živijo v Jugoslaviji: Šiptarjev, Slovakov, Romunov, Italijanov, Madžarov in Rusinov. Njihov nastop je znova pokazal, da imajo narodne manjšine v Jugoslaviji vse pogoje za razvoj in pospeševanje lastnega kulturnega življenja, hkrati pa je pripadnikom posameznih narodnostnih skupin nudil priložnost za prijateljsko srečanje. V torek in sredo so se v Izoli, Ankaranu in Portorožu predstavili folklorni ansambli iz posameznih jugoslovanskih republik, medtem ko so bili včeraj gostje festivala lužiški Srbi iz Vzhodne Nemčije, katerih ansambel je izvajal lužiško-srbske narodne pesmi in plesne, kot dodatek pa še nekaj jugoslovanskih narodnih plesov ter venček nemških pesmi in plesov.

Višek festivala pa bo nedvomno danes zvečer v Piranu, Portorožu in Izoli ter jutri v Kopru, kjer bo zaključna prireditev »Jugoslavija pleše in poje«. Sodelovali bodo poklicni folklorni ansambli »Tine Rožanc« iz Ljubljane, »Lado« iz Zagreba, »Tanes« iz Skopja in »Kolo« iz Beograda. Zaključni del letošnjega festivala bodo prenašale tudi jugoslovanska televizija ter Evrovizija in Intervizija, tako da bo praktično cela Evropa — vsaj doma na televizijskem zaslonu — lahko spremljala spored tradicionalne folklorne manifestacije »Jugoslavija pleše in poje«.

Slavnostne igre v Salzburgu

V okviru velike slovesnosti in v navzočnosti številnih predstavnikov kulturnega, političnega in javnega življenja je zvezni prezident dr. Schörf zadnje nedeljo uradno odprl letošnje slavnostne igre v Salzburgu, ki bodo trajale do 31. avgusta. V teh tednih se bo na salzburskih prizoriščih izvrstilo 95 kulturno-umetniških prireditev — opernih in dramskih predstav, koncertov in baletnih večerov.

Med operami, ki jih bodo uprizorili letos v Salzburgu, je treba omeniti v prvi vrsti Mozartova dela: Cosi fan tutte, Figarova svatba, Čarobna piščal in malo manj znani komad iz mladih let slavnega komponista »Lucio Silla«. V počastitev 100-letnice rojstva Richarda Straussa bodo uprizorjene njegove opere Elektra, Kavalir z rožo in Ariadna na Naksosu, medtem ko bo Verdi zastopan z opero Macbeth.

Spored dramskih del se je razumljivo spel začel s »Slehnikom«, brez katerega si slavnostnih iger v Salzburgu sploh ni več mogoče predstavljati. Višek na tem področju pa bosta nedvomno oba dela Goethejevega »Fausta«, medtem ko bodo 400-letnico rojstva Shakespeara počastili z njegovo komedijo »Vesele žene windsorske«.

Tudi program koncertov, serenad in matineejev je zelo bogat, saj je že samo Mozart zastopan s 70 komadi, ki jih bodo posa-

mezni orkestri izvajali tekom prihodnjih tednov. Dunajskim filharmonikom so se pridružili letos še berlinski filharmoniki, baletno umetnost pa bo tokrat predstavil balet Zagrebške opere, ki bo gostoval v Salzburgu.

KULTURNE DROBTINE

● Za 20. mednarodni glasbeni festival v Zenui se je prijaviло 272 kandidatov iz 36 držav, med temi deset tekmovalcev iz Avstrije.

● V Veroni se je v tamkajšnji areni začela letošnja operna sezona, ki bo trajala do 16. avgusta. Otvorilna premiera Boitove opere »Mefistofele« se je udeležilo okoli 20.000 ljudi, med njimi posebno veliko turistov. Poleg navedenega komada sta letos na sporedu še operi »Bohema« in »Cavalleria rusticana« ter balet »Labodje jezero«.

● Znan slovenski oktet iz Ljubljane bo 6. avgusta gostoval na Dunaju, kjer bo izvajal bogat spored, na katerem bodo tudi dela Jakoba Gallusa.

● »Črna Madona«, eno izmed najdragocenejših del zgodnje kopske umetnosti, katero je v Sudanu izkopala poljska arheološka ekspedicija, je po mnenju konservatorjev v popolnem razpadu. Slika so pred tremi meseci prepeljali na svetovno razstavo v New York, kjer pa so je zaradi toplega in vlažnega podnebja ter slabega delovanja klimatskih naprav začela z nje luščiti barva. Sodiijo, da slike ne bo več mogoče popraviti.

● Ob obletnici potresa v Skopju je švedska televizija predvajala film o naporih več kot 70 narodov za zgraditev novega Skopja.

Poletne kulturne prireditve

Spored za prihodnji teden

● V BREZAH:
31. julij — Schiller: DON CARLOS
1. avgust — Shakespeare: DER KAUFMANN VON VENEDIG
2. avgust — Shakespeare: DER KAUFMANN VON VENEDIG
5. avgust — Schiller: DON CARLOS
6. avgust — Shakespeare: DER KAUFMANN VON VENEDIG
7. avgust — Schiller: DON CARLOS
8. avgust — Schiller: DON CARLOS
9. avgust — Shakespeare: DER KAUFMANN VON VENEDIG
Začetek predstav ob 20. uri.

● V LJUBLJANI:
4. avgust — nastop folklornega ansambla KOLO iz Beograda
5. avgust — EVROPSKA GLASBA RENESANSE, ansambel Akademije Mozarteum iz Salzburga.
Predstave se začnejo ob 20.30 uri.

● V SPITALU ob Dravi:
31. julij — Lope de Vega: DER KAVALIER VOM MIRAKEL
3. avgust — Lope de Vega: DER KAVALIER VOM MIRAKEL
4. avgust — Lope de Vega: DER KAVALIER VOM MIRAKEL
5. avgust — Lope de Vega: DER KAVALIER VOM MIRAKEL
6. avgust — Tirso de Molina: DON GIL VON DEN GRÜNEN HOSEN, premiera
7. avgust — Marivaux: LIEBE UND ZUFALL
8. avgust — Tirso de Molina: DON GIL VON DEN GRÜNEN HOSEN
Začetek vseh predstav ob 20. uri.

Nemški militarizem nekoč in danes Zahodnonemška stvarnost v nasprotju s sklepi potsdamske konference

Posebno pozornost vzbuja organizacija »teritorialne obrambe«, ki bo — kot je zatrdil bonški obrambni minister von Hassel — štela konec leta 50.000 mož, oboroženih s lahkim orožjem. Njihova temeljna naloga bo varovati zaledje sil, ki bi se bojevale na bojišču. Najpomembnejše pa je, da je »teritorialna obramba« izven pristojnosti Atlantskega pakta, namreč izključno v rokah Zahodne Nemčije oziroma njenega obrambnega ministrstva. Vsebuje vse tri oblike oboroženih sil: kopensko vojsko, vojno letalstvo in vojno mornarico; močno pa je izražena želja, da bi se število, oborožitvev in organizacija te obrambe nenehno večali in izpopolnjevali. Razen tega ustanavljajo močne sile »civilne obrambe«, ki jo sestavljajo lokalne enote in formacije, zmogljive posredovati zunaj kraja bivanja. Kot piše francosko vojaško časopisje, bodo imele te mobilne formacije 200.000 specialistov z okrog 5000 voditeljev.

Zadnje čase je čedalje pogostejše slišati tudi o militarizaciji zahodnonemške policije, ne samo obsejne, marveč tudi tiste, ki je namenjena za varovanje notranjega reda in sistema. Predlagali so namreč, da bi temu osebju priznali status borcev, ki bi jih oborožili tudi s težkim orožjem. Hkrati se na stotisoče vojakov

zdrružuje v številnih polvojaških organizacijah, v društvih, klubih in zvezah po vsej Zahodni Nemčiji, katerih temeljna naloga je ohraniti militarističnega duha in spodbujati šovinizem in revanšizem.

V Potsdamu je bilo rečeno, da bodo razpustili zloglasni nemški generalni štab, ki je na podlagi tradicij iz časov Moltkeja, Schlieffena in Ludendorfa planiral napad na Avstrijo, Češkoslovaško, Poljsko, Dansko, Norveško, Francijo, Belgijo, Nizozemsko, Luksemburg, Jugoslavijo, Grčijo in Sovjetsko zvezo, kot tudi druge operacije Wehrmachta v Evropi in Afriki. Formalno generalnega štaba v Zahodni Nemčiji še niso obnovili. Bundeswehr vodi zdaj obsežen aparat, ki ga sestavljajo obrambno ministrstvo s številnimi upravami, oddelki in ustanovami, generalni inšpektor Bundeswehra s svojim štabom ter inšpektorji vojnega letalstva in vojne mornarice s svojimi štabi. V vseh teh organih delajo številni oficirji in generali, ki so enako ali podobno delo opravljali tudi v nacistični Wehrmacht. Poveljniška oblast je v rokah obrambnega ministra, ki je v miru tudi vrhovni poveljnik Bundeswehra. Toda čedalje glasneje je slišati zahteve, da bi prenesli poveljniško oblast na inšpektorje oboroženih sil, s čimer bi se Bun-

deswehr »hitreje in elastičneje razvijal«; kaže, da ni daleč čas, ko bo »veliki generalni štab« spet začel delovati.

V Potsdamu so sklenili tudi to, da bodo z namenom, uničiti nemški vojni potencial, prepovedali in preprečili proizvodnjo orožja, vključno tudi proizvodnjo vseh tipov letal in ladij kot tudi izdelovanje streliva in vojne opreme. Resnica je tudi v tem oziru bistveno drugačna: čeprav ni mogoče navesti vseh podrobnosti o tem, kaj vse proizvajajo zdaj v Zahodni Nemčiji za potrebe oboroženih sil, lahko ugotovimo, da so na seznamu teh izdelkov tanki, avtomatsko orožje, oklopni transporterji in topovi, več vrst bojnih in transportnih letal, nato razne vrste raketskega orožja, podmornice, rušilci in ostale bojne ladje, celotno pehotno orožje, vse vrste streliva itd. Naročila Bundeswehra domači vojni industriji ter izvoz orožja in vojne opreme v tujino nenehno naraščajo iz leta v leto.

Veliko pozornost posvečajo tudi razvoju znanstvenih ustanov, ki opravljajo raziskovalno delo za vojaške potrebe. Če upoštevamo tudi to, da na stotine nemških strokovnjakov že leta in leta opravljajo podobno delo v tujini, predvsem v Ameriki, potem je predstava o možnostih Zahodne Nemčije na področju proizvodnje vojnega materiala še popolnejša. V spremenjenih vojno-političnih razmerah bi bila ta industrija zmogljiva samostojno proizvajati tudi

najsodobnejša orožja za množično ubijanje in uničevanje.

Dodali bi lahko še vrsto dejstev, ki prepričljivo kažejo dosedanje razvojne vojne potenciala Zahodne Nemčije in na podlagi katerih je mogoče slutiti nadaljnje težnje v tem razvoju. Bundeswehr je prodrla tudi izven meja Zahodne Nemčije ter ima svoje poligone in druge zaledne ustanove v Franciji, Veliki Britaniji, Nizozemski in še nekaterih drugih zahodnoevropskih državah, nekaj sto vojaških inštruktorjev pa deluje v tujini. Vojaški in politični voditelji Zahodne Nemčije trmasto vztrajajo pri tem, da bi se tudi njihova država vključila v »atomski klub« in da bi glede tega postala enakopravna z Ameriko, Veliko Britanijo in Francijo. Na sto in sto nemških oficirjev, od katerih jih je veliko služilo v nacistični Wehrmacht, ima danes zelo odgovorne položaje v raznih poveljstvih Atlantskega pakta.

Osvežitev spomina na Versailles in Potsdam ter na razvojno pot Bundeswehra lahko služi kot ilustracija neverjetne podobnosti, kar zadeva obnavljanje nemške oborožene sile po prvi in po drugi svetovni vojni, in skoraj popolne identičnosti stališč vlad nekaterih zahodnih držav do te oborožene sile med obema vojnoma in danes. Vse to opozarja na potencialno nevarnost nemške militarizma in revanšizma, ki ni brezpomembna in ki je ne bi smeli ignorirati.

Seveda nemškemu narodu, ne glede na vse hude izkušnje iz preteklosti, ne gre podbijati pravice, da skrbi za svojo varnost ob spoštovanju splošno priznanih norm glede odnosov med narodi. Toda svet ne sme dovoliti, da bi nemški militarizem znova pahnili človeštvo v prepad vojne, ki bi pomenila tudi konec naše civilizacije. Nemškemu narodu je treba omogočiti, da bo sam odločil o svoji usodi, tako kot bo najbolje ustrezalo tako njemu samemu kot tudi miru v svetu; to pa pomeni hkrati tudi obvezanost, da je treba preprečiti aktivnost tistih revanšističnih krogov v Zahodni Nemčiji, ki so že vsa zadnja leta resna in največja ovira za izboljšanje mednarodnega ozračja in za boljše odnose med Vzhodom in Zahodom.

Dandanes nima nihče pravice, da zapira oči pred nevarnostjo oživljanja in naraščanja militarističnih in nacističnih pojmovanj in teženj v Zahodni Nemčiji, toliko bolj, ker naš izkušnje učijo, da so se ta pojmovanja in težnje razvijale in krepile enako hitro, če ne celo hitreje kot se je razvijala nemška gospodarska in vojaška moč. Človeštvo je predrago plačalo Münchensko politiko kapitulacije pred militarizmom in revanšizmom; rane se še niso zacelile. Žrtve nacizma in mednarodna demokratična dejavnost ne morejo dovoliti reprim, katere posledica bi bile usodne za obstoj človeštva

(Konec)

Obvestilo staršem

zaradi odhoda otrok
na letovanje v Savudrijo

Druga skupina otrok za letovanje v Savudriji odpotuje v soboto, dne 8. avgusta t. l. Otroci vstopajo v vlak v Celovcu in v Podrožčici.

Zbirališče otrok in čas zbiranja so določeni tako-le:

Celovec: ob 10.20 uri v čakalnici II. razreda na prvem peronu glavne železniške postaje;

Podrožčica: ob 13.30 uri na peronu železniške postaje.

V Beljaku otrok ne bomo prevzemali, zato prosimo vse starše iz Gornjega Roža in Zilje, da pripeljejo otroke v Podrožčico.

Na vsakem zbirališču čaka po en spremljevalec oz. spremljevalka. Starše prosimo, da na zbirališčih otroke osebno izročajo spremljevalcem skupine in da jih ob povratku 28. avgusta na istih zbirališčih od spremljevalcev spet prevzamejo.

Starši otrok, ki so bili sprejeti v drugo skupino, prejmejo te dni pismeno obvestilo. Pismeno obvestilo pa dobijo tudi starši, katerih otrok na letovanje ni bilo mogoče sprejeti.

Povratek prve skupine

Otroci, ki se nahajajo v prvi skupini na počitniškem letovanju v Savudriji, se vrnejo v soboto, dne 8. avgusta t. l.

V Podrožčico pridejo z vlakom z Jesenic ob 16.33 uri. Otroke, ki so doma v Zgornjem Rožu in v Zilji, naj starši čakajo na železniški postaji v Podrožčici.

Otroci iz Spodnjega Roža, Gur in Podjune pridejo v Celovec ob 18.31 uri. Če jih s tem vlakom ne bo, prosimo, da čakajo starši še na druge vlake, ker v poletnem času imajo vlak pogosto precejšnje zamude.

Podpredsednik deželnega zbora Josef Ritscher umrl

V ponedeljek je v bolnišnici v Celovcu umrl ekonomski svetnik Josef Ritscher v starosti 73 let. Pokojni je bil znan politik v koroškem javnem življenju. Poklicno je bil kmet in spoznal je že mlad, da je mogoče odgovorne naloge v kmetijstvu mojstriti le s temeljitim strokovnim znanjem. Zaradi tega si je v kmetijski šoli in praksi razširil poklicno strokovno znanje, kar pa ni koristil le zase, marveč v obilni meri delil tudi v korist vsega kmetijstva v združenstvu in v zastopstvih javnih kmetijskih korporacij. V politiko ni šel iz osebnokoristnih razlogov, ampak iz svojega notranjega prepričanja. Mlad je postal župan v Lendorfju kar je bil tudi ob svoji smrti. Leta 1928 je bil izvoljen kot desničarski kandidat v koroški deželni zbor ter bil od leta 1934 do 1938 predsednik deželne zbornice. Po vojni je bil na listi ÖVP spet izvoljen v deželni zbor ter bil do smrti drugi predsednik deželne zbornice.

Zaradi odkritega in poštenega značaja je bil Josef Ritscher upoštevan in spoštovan tudi pri svojih političnih nasprotnikih. Ob smrti so izrazile pokojnikovem svojem sožalje razne javne ustanove in številne osebnosti političnega in gospodarskega življenja, med temi deželni glavar Wedenig. Pogrebne svečanosti so bile včeraj v Lendorfju.

Slovensko prosvetno društvo »Bilka« v Bilčovsu

V a b i l o

Slovensko prosvetno društvo »Bilka« v Bilčovsu bo na splošno željo ponovilo s svojo mlado igralsko skupino igro

Rdeča kapica

v soboto, dne 1. avgusta 1964, ob 8. uri zvečer v prostorih pri Miklavžu.

Mladi igralci so s prvo uprizoritvijo te igre tako navdušili gledalce in poslušalce, da želijo dobro podano odsko predstavo še enkrat doživeti. Tem se bodo ob ponovitvi gotovo pridružili tudi drugi, ki igra prvič niso prisostvovali, zato zdaj ne bodo zamudili te priložnosti.

Vse prisrčno vabi

o d b o r

Izlet naraščaja prosvetnega društva »Bilka«

Bilčovs. — Domnevo, oziroma tudi očitane, da se v našem Slovenskem prosvetnem društvu »Bilka« posveča premalo skrbi za mladi naraščaj je znova izpodbila udeležba najmlajših na posrečenem izletu na Gorenjsko, ki je bil pretekli leden. Zbrala se je skupina 37 izletnikov v želji, da bi si ogledali mnoge zanimivosti onstran Karavank.

Točno zjutraj ob določenem času se je mladi naraščaj našega društva zbral in zasedel udoben avtobus poštne direkcije. Vožnja je vodila mimo Humberškega gradu čez Dravo, skozi Lubeljski predor in preko Tržiča v gorenjsko metropolo Kranj. Bežno smo si ogledali mesto in se potem ustavili na Brezjah, kamor so naši predniki tolikokrat romali peš. Dandanašnji si takšnih romarskih naporov ne nalaga nihče več, danes se lahko pride na Brezje z avtobusi brez vsakega napora. Mladina si je ogledala starodavno slovensko Marijino svetišče, pomolila za svoje drage doma in odpotovali smo dalje.

Močan vtiš na vse so napravile Begunje, kraj žalostnega spomina in nepopisnega trpljenja nešteti poštenih slovenskih ljudi. Nečloveško so jih v tem kraju mučili podivjani geštapovski rablji in pobili ogromno najbolj zavednih sinov in hčera slovenskega ljudstva. Mučili so nedolžne ljudi. Oni, ki so na kakršen koli način ostali pri življenju, trpijo na svojem zdravju zaradi posledic prestopnega trpljenja. Vsa izletniška skupina je bila globoko pretresena ob pogledu na neme priče preteklih krvavih in groze polnih let.

Biser slovenske zemlje — Bled — je zapustil v vseh mladih srcih nepozabne lepe spomine. Bled smo si ogledali od vse strani in končno še z višine gradu. Na gradu smo obiskali muzej ter se v duhu spominjali davno minule temne dobe slovenske zgodovine, ko je tuji meč in tuj gospodar tudi v teh krajih zatiral slovenski rod.

Bili smo blizu vasi Vrba, kjer je bil rojen največji slovenski pesnik-prvak France Prešeren. Kaj čuda, da so izletniki želeli videti pesnikovo rojstni kraj in dom. Želji je bilo tudi ustrezno. Pesnikov dom je sedaj urejen kot Prešernov muzej.

V Trziču so našo skupino sprejeli učitelji z ravnateljem in veliko šolske mladine. Pokazali so nam novozgrajeni in moderno opremljeni bolniški dom ter nad vse sodobno urejeno osnovno šolo s štirirazredno gimnazijo. Prostori za gimnazijo so deloma še v gradnji, v prihodnjem šolskem letu pa jo bodo že izročili svojemu namenu. V tem kraju je bila naša mladina tudi v gosteh pri počitniški koloniji hrvatskih šolskih otrok iz Reke. Tam so vsem zelo gostoljubno in bogato postregli. Kaj kmalu je med našimi in hrvatskimi otroci postalo pristrčno in to-

variško razpoloženje. Zahvala velja vsem v koloniji za gostoljuben sprejem, posebno voditeljici za lepo pozornost in vzpodbudne besede, naslovljene na našo mladino. Hkrati pa tudi vsem drugim, ki so kakorkoli prispevali k prijetnemu in poučnemu izletu bilčovske mladine na Gorenjskem.

Edinstvena doživetja na izletu bodo našim mladim društvenim delavcem, kakor so zatirjevali, ostala dolgo v prijetnem in neizbrisnem spominu.

Celovška poklicna požarna bramba zelo dejavna

Sto tridesetkrat je celovška poklicna požarna bramba stopila meseca junija v rešilno akcijo. Visoko število reševalnih akcij prejšnji mesec je pripisati seve tudi hudemu neurju sredi meseca, ko je voda preplavila ceste in vdrla v številne prostore. Zaradi tega neurja so požarno brambo pogasili šest malih in tri srednje požare. Zunaj celovškega mesta so sodelovali pri gasilnih akcijah pri treh večjih požarih.

Pri teh 130 primerih pomožnih akcij cenijo škodo, ki je kljub temu nastala, na okoli 1 milijon 165.000 šilingov, dočim bi bila škoda, ki jo je celovška poklicna požarna bramba preprečila, skoraj neizogibno dosegla okoli 6 milijonov 500.000 šilingov.

Nov viceprezident deželnega sodišča v Celovcu

Zvezni prezident dr. Schärfl je s sklepom z dne 20. julija 1964 imenoval vodilnega državnega pravdnika pri državnem pravdništvu v Celovcu, dr. Emila Steyskala, za viceprezidenta koroškega deželnega sodišča.

ZVEZA SLOVENSkih IZSELJENCEV sporoča, da bo na željo svojih članov priredila

družabno srečanje

SLOVENSkih IZSELJENCEV IN ŽRTEV
NACISTIČNEGA NASILJA

Srečanje bo v nedeljo, dne 30. avgusta 1964 s pričetkom ob 15. uri v Breznikovem kempingu ob Zablaniškem jezeru — Spodnje Vinare (Unternarrach).

Podrobnosti o tem srečanju bomo še pravočasno sporočili.

Pripravljalni odbor

V nedeljo na Peci

Minulo nedeljo je bilo izredno veliko turistov na Peci. Hribolazce jih ne moremo imenovati, ker vsi so se peljali na goro z vozili, avtomobili, motornimi kolesi in mopedi. V tem letnem času, ob godovih Jakoba in Ane, je že stara navada, da posebno mladina rada hodi na Peco. Pred vojno so ob teh dnevih zažigali na Peci številne taborne ognje, vedno pa tudi na predvečer Cirila in Metoda v dokumentacijo narodne zavesti koroške slovenske mladine ob priložnosti počastitve slovenskih blagovestnikov. Znano je, da so v času Dollfusove in Schuschnigove diktature mladina, ki je ta dan kresila na Peci, zasledovali, zasliševali in zastrahovali. Mladina pa je bila pogumna in ni klonila.

Nacistično nasilje je ture na Peco onemogočilo. Toda planina ni spala, bila je zavetišče narodnoosvobodilnih borcev in izhodišče za smeje podvige za iztrebljanje nacističnih okupatorjev. Seve je tudi do zob oborožena nemška soldateska in policija napravila marsikatero hajko na Peci, vendar ji tudi v tem kraju ni uspelo zadušiti osvobodilnega gibanja za pravičnejše življenje slovenskega ljudstva na Koroškem in zopetno vzpostavitev demokratične Avstrije.

Tudi po vojni dalj časa ni bilo pravega zanimanja za izlete na Peco. Pešačiti je hotel le še malokdo. Končno je prišlo do tega, da so do 1700 metrov visoko (Peca ima 2100 m nadmorske višine) — do Sedmih koč — zgradili dobro cesto, ki omogoča promet z vsakovrstnimi motornimi vozili v vseh letnih časih. Za zimski šport pa so od Sedmih koč dalje napeljali tudi vzpenjačo za smučarje.

V nedeljo je bil prekrasen dan, naravnost vabljiv v višave in temu je sledilo, kakor že povedano, zelo mnogo ljubiteljev planin. Imeli so se dobro in uživali krasoto prirode planskega sveta in hvaležen razgled. Okrepčila

so lahko dobili v modernem planinskem hotelu. Pliberški župnik Kulmež je poskrbel tudi za mašo na prostem, kjer nameravajo pozidati tudi cerkev, posvečeno sv. Ani in sv. Hubertu kot zaščitniku lovcev. Cerkevni nagovor je imel v obeh deželnih jezikih.

Ali nesreča nikjer ne počiva, tudi v planinah ne. Mnogo žrtev so že zahtevale gore. V nedeljo v jutranjih urah se je v skalovju hudo poškodoval 28-letni gradbeni polir Valentin Čebul iz znane Pašovnikove družine v Šmihelu nad Pliberkom. Ko je hotel nekaj fotografirati, je padel kakih 300 metrov globoko čez skalnato steno in obležal s težkimi ranami. Rešili so ga orožniki iz Libuč in Pliberka ter cariniki iz Bistrice in drugi pomagači. Ponesrečenega Valentina so prepeljali v bolnišnico v Celovec.

Bistrica pri Št. Jakobu v Rožu

Posiljamo nekaj vrstic iz našega kraja za objavo v našem listu v spomin pokojnemu Izidorju Schelanderu iz Bistrice pri Št. Jakobu v Rožu. Pokojnega očeta smo pred nedavnim spremili na njegovi zadnji polki večnemu počitku na pokopališče v Št. Jakobu. Kako smo pokojnega radi imeli, je pričala množica žalnih gostov na pogrebni svečanosti, med temi je bilo posebno mnogo moških.

Pokojni Izidor je bil doma iz narodnozavedne Kajžnikove družine iz Želuč pri Bilčovsu. V družini si je v mladih letih osvojil vrlino zavesti pripadnosti slovenskemu ljudstvu na Koroškem in temu idealu je ostal zvest ves čas življenja, kar je izpričeval z neuklonljivim prepričanjem in dejavnostjo. Poročil se je na Bistrico pri Št. Jakobu. V

Minister dr. Bock bo odprl koroški velesejem

Trgovinski minister dr. Bock bo v četrtek, dne 6. avgusta 1964, ob navzočnosti več drugih ministrov, državnega sekretarja Weickharla in romunskega ministra za gozdno upravo odprl 13. avstrijski lesni sejem v Celovcu.

Umrl je Miloš Ledinek

Tik pred zaključkom lista smo zvedeli žalostno vest, da je v Mariboru nenadoma umrl Miloš Ledinek, predsednik Sveta za notranje zadeve skupščine okraja Maribor in v mariborskem okraju dolgo let nosilec najodgovornejših političnih in drugih družbenih funkcij. Markantna osebnost Ledineka je po njegovi vsestranski dejavnosti dobro znana tudi mnogim koroškim Slovencem. O delu in življenju Miloša Ledineka bomo več objavili v prihodnji številki. Pogrebne svečanosti so bile v sredo na pobreškem pokopališču v Mariboru.

40-letni jubilej požarne brambe v Žvabeku

Prostovoljna požarna bramba v Žvabeku je predpreteklo nedeljo praznovala 40-letnico svojega obstoja in koristnega dela v pomoč bližnjemu.

Ob zvokih grebenjske godbe so v vasi pozdravili domači gasilci številne udeležence sosednjih požarnih bramb, nato pa so se gasilci razporedili v povorko. Po cerkvenem opraviču so se številni gostje zbrali ob gasilskem domu, kjer je udeležence pozdravil komandant žvabeške požarne brambe g. Hirn. Med častnimi gosti je pozdravil tudi namestnika deželnega komandanta požarnih bramb Kumerja, domačega župana Slamaniga ter ustanovitelje žvabeške požarne brambe.

Župan Slamanig je v svojem nagovoru pozval posebno mladino, naj posnema zgled ustanoviteljev požarne brambe, ki so jo v življenje poklicali v takrat neugodnih pogojih. Namestnik deželnega komandanta bramb je podelil ustanoviteljem in drugim zaslužnim gasilcem častne listine. V imenu ustanoviteljev je spregovoril šolski ravnatelj v p. Zherne, ki je bil prvi tajnik in soustanovitelj požarne brambe v Žvabeku.

Vesel družabni del proslave so nadaljevali v gostilni Uknar.

Djekše

Na Djekšah je g. župnik Ignac Muri praznoval predpreteklo nedeljo zlati jubilej svojega duhovniškega poklica. Vseposod, kjer je v petih desetletjih služboval med koroškimi Slovenci, je užival vsestransko spoštovanje zaradi svoje dobrote in nesebične pripravljenosti pomagati vsakemu, kolikor je le bilo v njegovih močeh. Jubilar je ves čas življenja in delovanja ljudskinarodni duhovnik ter mu je ohranitev slovenskega življa na Koroškem vsekakor pri srcu, za kateri plemeniti ideal se tudi vedno prizadeva. Že kot mlad kaplan v Pliberku je zelo vnelo in z uspehom sodeloval pri takratnem krajevnem slovenskem izobraževalnem društvu. Nenehno pa je tudi graditelj mostu dobrososedskih odnosov med narodoma-sosedoma v deželi, po vzorih, ki jih koroški Slovenci vedno zastopamo: enake pravice in dolžnosti za vsakega, brez razlike govornice!

Zlatomašnik je zelo priljubljen tudi kot župnik na sončnih Djekšah, kar je zgovorno pričala lepa in prisrčna jubilaritska proslava ob navzočnosti številne množice ljudi, predstavnikov cerkve, občine in šole ter udeležbi šolske mladine. Jubilaru iskreno čestitamo!

borbi za vsakdanji kruh je bil dalj časa zaposlen kot železničar, kjer so bile njegove sposobnosti vidne. Ko je pozneje železniško službo opustil, se je prebijal skozi življenje z različnimi drugimi zaposlitvami. Vsekdar je rad pomagal kmetom pri delu na poljih in travnikih ter pri drugih kmečkih opravilih. Zaradi njegove uslužnosti in pripravljenosti pomagali povsod, kjer je le mogel, so ga v soseski zelo cenili in radi imeli, posebno tudi zaradi njegovega pristnega in vedrega značaja, ker pokojni Schelander je bil v pravem pomenu besede dobričina.

Pokojni Izidor Schelander naj v miru počiva v domači zemlji, žalujočim svojcem pa velja naše iskreno sožalje.

Trem bratom so umrli starši. Zdaj so bili popolne sirote. Doma pa je bila huda revščina. Vse je bilo prazno — hiša, kašča in hlev. Zato so bratje odšli v svet. Hodili so po vaseh in kmetijah in prosili ljudi, naj jih vzamejo za hlapce. Samo eno so si želeli: dobiti dobrega gospodarja. In nekega dne jim pride naproti starček z belo brado, ki mu je segala do pasu. Tudi starček opazi tri brate in vpraša:

»Kam ste namenjeni, otroci?«
 »Ne,« odgovorijo.
 »Službe iščemo.«
 »Mar nimate doma?«
 »Ne,« odgovorijo. »Če bi dobili dobrega gospodarja, bi zanj marljivo delali, ga ubogali in spoštovali ko lastnega očeta.«

Starček pomisli in reče:
 »Takole se bomo domenili: vi boste moji sinovi, jaz pa vaš oče. Skrbel bom, da boste postali dobri ljudje in naučil vas bom živeti pošteno in zgledno. Samo ubogati me morate.«

Bratom je bila ta ponudba všeč in tako so šli s starčkom. Dolgo so hodili. Kar zagledajo lepo, belo hišico, okrog hišice pa vrtiček, poln pisanih cvetlic in sadnega drevja. Na vrtu pa je stala deklica, vesela in lepa, prav taka kakor tiste cvetlice. Starejši brat jo pogleda in pravi:

»Joj, ko bi lahko dobil to deklico za ženo! Pa še dosti krav in volov povrh!«

Starček pa mu reče:
 »No, če hočeš, jo bova zasnila. Imel boš ženo in vole in krave! Bodi srečen, samo na pravico ne pozabi!«

Stopili so v hišo, zasnili deklo in kmalu so postal gospodar ter se z mlado ženo naselil v tisti hišici.

Starček z dvema mlajšima bratoma pa je šel po svetu. Hodili so po temnih gozdovih, po širnih poljih. Gredo takole in gredo pa zagledajo veliko, lepo hišo. Zraven hiše je bil ribnik, ob ribniku pa mlin. In pred hišo je delala lepa deklica — takoj je bilo videti, da je zelo delavna. Srednji brat jo pogleda in pravi:

»Joj, ko bi dobil to deklico za ženo! Povrh pa še ribnik z mlinom. Mlel bi žito in bil sit in zadovoljen.«

Starček pa mu reče:
 »Dobro, sinko, dobiš, kar si želiš.«
 Stopil je v hišo in zasnil deklo in kmalu so slavili poroko. In srednji brat je postal

se ozrl na tisto hišo in njeno bogatijo in tisti hip je zažarel ogenj in vse je zgorelo.

Nato je šel k srednjemu bratu. Pride pred hišo in vidi, da ima ribnik in mlin in lepo posestvo. Gospodar pa sedi pred mlinom in ukazuje hlapcem. Starček se ponižno pokloni in reče:

»Dobri človek, daj mi vsaj prgišče moke. Reven popotnik sem, lakota me tare.«

»Saj še zase nisem zmlal,« odvrne mlinar. »Če bi dajal vsakemu potepuhu, bi kmalu še sam prišel na beraško palico.«

In starček je odšel praznih rok. Šel je malo stran, se vzel na hribček, se ozrl in tisti hip sta mlin zajela dim in plamen. Vse je zgorelo.

KRUŠNI OČE

mlinar ter se naselil z mlado ženo v lepi hiši. Za slovo mu je starček še dejal:

»No, sinko, bodi srečen, samo na pravico ne pozabi.«

Starček in najmlajši pa sta šla svojo pot. Dolgo sta potovala, slednjič zagledata revno hišico, iz hiše pa je tisti hip stopila deklica, lepa kot jutranja zarja, toda tako revno oblečena, da je bila njena obleka iz samih cunj in vsa zakrpana. Mlajši brat reče:

»Joj, če bi dobil to deklico za ženo! Pridno bi delala in si služila kruh. Tudi revežev ne bi pozabil! sama bi jedla in ljudem dajala!«

Tedaj reče starček:
 »Dobro, sinko, tako se bo tudi zgodilo. Samo na pravico ne pozabi!«

Še tega mlajšega je oženil in šel svojo pot. Bratje pa živijo. Starejši je postal tako bogat, da si je sezidal novo hišo ter nakopičil polno zlatnikov. Nič drugega ne misli, samo grabi in grabi ter spravlja zlato. Revežem pa nikdar ne pomaga — tak skopuh je postal!

Tudi srednjemu ni sile, vsega ima dosti. Hlapci mu delajo, sam pa poležava, je in pije ter deli ukaze.

A mlajši brat živi skromno in tiho: če je kaj v hiši, da tistim, ki so še bolj revni, če pa je kašča prazna, molči in ne toži.

Krušni oče je dolgo hodil po svetu, slednjič si je pa zaželel obiskati svoje sinove. Rad bi bil namreč videl, kako živijo, ali niso pozabili na pravico.

Oblekel se je kot reven berač in prišel k najstarejšemu bratu. Hodi po dvorišču, se ponižno klanja in prosil:

»Usmilite se ubovega starčka, dajte mu vbogajme kos kruha!«

Najstarejši brat pa reče:
 »Saj nisi še tako star, nikar se ne delaj! Če boš hotel, si boš že lahko kaj zaslužil. Saj sem se tudi jaz šele zdaj opomogel. Kar poberi se!«

Ta bogataš pa je imel polne kleti in shrambe, v trgovini so se police šibile od blaga, kašče so bile polne žita, imel je novo hišo in mošnja mu je kar pokala od zlatnikov. A revežu le ni hotel dati vbogajme!

Tako je starček odšel praznih rok. Hodil je kake slabe pol ure, se vzel na hribček,

Nato je starček prišel še k najmlajšemu bratu. Ta pa je živel revno, hišica je bila majhna, toda zelo čista.

»Dobri ljudje,« reče starček, »dajte mi vsaj skorjo kruha!«

Mlajši brat pa mu pravi:
 »Pojdi v hišo, dedek, tam ti bodo dali kosilo, pa še kos kruha za popotnico.«

Stopil je v hišo. Gospodinja ga je pogledala in videla, da je ves razcapan in v same cape zavil. Hudo se ji je zasmilil. Odšla je v kamro, prinesla srajco in hlače in mu dala. Starček ju je oblekel. Ko pa si je oblačil srajco, je ženska zagledala, da ima revni popotnik na prsih strašno rano. Mož in žena sta povabila starčka k mizi, ga nasitila in napojila. Tedaj ga gospodar vpraša:

»Povej, dedek, od česa imaš na prsih tako rano?«

»Da,« pravi, »ta rana je tako huda, da bom kmalu umrl. Samo en dan življenja mi je še ostal.«

»Joj, kakšna nesreča!« reče žena. »Mar ni za to rano nikakega zdravila?«

»Je,« pravi, »neko zdravilo, samo da ga nihče ne bo dal, čeprav bi ga vsak lahko, ker ga vsakdo ima.«

Tedaj reče mož:
 »Zakaj bi ga nihče ne dal? Povej, kakšno je to zdravilo?«

»Teško! Če gospodar zažge svojo hišo z vsem svojim imetjem vred in mi posuje rano s pepelom tistega pogorišča, se mi bo rana zacelila. Samo na svetu ni človeka, ki bi to storil.«

Najmlajši brat se je zamislil. Dolgo je premišljeval, slednjič pa vpraša ženo:

»No, kaj misliš?«

»Veš,« odvrne žena, »saj si lahko zasluživa in si zgradiš drugo hišo, tu bo pa umrl dober človek in ta se ne more drugič roditi.«

»No, če je tako,« pravi mož, »odnesi otroke iz hiše.«

Odnesla sta otroke in zapustila hišo. Mož se je ozrl in kar milo se mu je storilo. Hudo mu je bilo za svoje imetje, ampak starček se mu je še bolj smilil. Vzel je slamo in zažgal hišo. Hiša se je vnela, da je plamen

Petelin nadležnež

Živel je Petelin, ki je mislil vedno samo nase. Lepega dne je ugledal majhno in čisto kočico, v kateri so živeli beli kozlički. Meni nič tebi nič jim je rekel:

»Dovolite mi, da se pri vas naselim za leto dni. Dovolj prostora imate.«

Dobri kozlički so pristali in ga sprejeli.

Petelin se je torej priselil h kozličkom. Kozlički so ves dan nekaj delali: kopali so zemljo, pometali dvorišče, zalivali rože. Petelin se je ves ljubi dan sprehajal po strehi in zaničljivo pljuval na tla.

Na dvorišču so posadili kozlički nove rože, a kmalu jim je Petelin razril gredice. Črvičke je iskal.

Kozlički so posadili dve drevesci, toda med njima je ril Petelin in drevesci sta usahnila.

Kadar Petelin ni mogel spati, je po navadi vedno zapel. Kikirikal je tako glasno, da ga je bilo slišati v deveto vas. Kozlički so se prebudili in niso mogli potem več spati.

Naposled je bilo kozličkom tega dovolj in so Petelina opozorili, naj bo bolj obziren, saj vendar ni sam na svetu.

»Kaj,« se je začel Petelin dreti, »vi boste mene učili, kaj lahko delam in kaj ne! Vili Pa saj ne kikirikam v hiši, ampak na strehi — na strehi pa lahko počne vsakdo, kar ga je volja.«

Kozlički so staknili glave in se začeli posvetovati. Sklenili so, da bodo Petelina nagnali.

»Nič ne dela, nič nam ne pomaga, zakaj bi potem živel pri nas? Naženimo ga, naj gre kamor hoče!« je dejal eden izmed kozličkov.

Rečeno — storjeno. Petelina so nagnali iz kočice. Skušal se jim je upirati, a kozlički se niso dali ustrahovati.

Tako žive sedaj kozlički složno in spokojno. Nihče jim ne greni življenja. Na gredici rastejo rože, tudi usahli drevesi sta si opomogli in spet ozeleneli. Petelin pa čepi na starem kupu gnoja in toži vsakomur ki gre mimo, kako veliko krivico so mu napravili kozlički.

švignil visoko v nebo, in izginila. Na njenem mestu pa je zrastle druga, lepša in večja.

Starček pa stoji in se smehlja v brado.
 »Vidim, sinko,« pravi, »da izmed treh bratov samo ti nisi pozabil na pravico. Bodi srečen!«

Tedaj je najmlajši brat spoznal svojega krušnega očeta. Planil je k njemu, toda o starcu ni bilo več ne duha ne sluha.

Ukrajinska pravljica

Dragotin Kette Srna in orel

Na visoki skali je stala skočna srna. Ko jo ugleda požrešni orel, prileti k nji in ji takole pravi: »Pač je res, da si skočna, o srna; vendar ne bi hotel zamenjati svojih peruti za tvoje noge.«

»Jaz pa svojih nog ne za tvoje peruti,« se mu odreže srna ponosno.

»Hm,« de nato orel zaničljivo, »pa skoči čez tale prepad, ko se tako hvališ s svojimi nogami. Bomo videli, kdo bo prej čezenj, ti ali jaz!«

Smo ujeze te besede. Hitro se požeze in zaleti čez prepad. Toda ta je preširok in srna treščil vanj tako nesrečno, da pri priči mrtva obleži. Orel se pa veselo spusti nizdol in si odnese svoj plen brez truda v gnezdo.

»Da, da,« pravi še, ko ogleduje mrtvo žival, »kaj bi sam ugonabljaj, ko vas pogublajo častihlepnost in jezal!«

Napisal sem prošnjo s podrobno obrazložitvijo namenov in cilja potovanja. Bila je penasta prošnja v vzhodnjaškem leporečju in zahodnjaški gostobesednosti. Bila je naškrobljena po edinstveni dostojanstvenosti, ki jo v besedah premore le angleščina. Pisal sem o velikih študijskih ambicijah, o razreševanju zamočenih problemov kulturno-zgodovinske povezanosti azijskega Jugovzhoda, o kompleksnosti budistične umetnosti, o nameri, da bom o tem napisal študijo itd.

Izbrane besede pa niso ganile finančnikov: prošnjo so zavrnili. Napisal sem drugo prošnjo: prva slana še ne pomori vsega cvetja. Priložil sem ji priporočilo rangunske univerze. Besede so bile še bolj nabrekle, utemeljitev še tehtnejša, odgovor banke pa enak prvemu: se pravi vljuden, kratek in suh.

Tretji prošnji sem priložil priporočilo ministrstva za prosveto. Visok naslov in vztrajnost sta končno omečili ljudi, ki so jim številke bliže od besed. Poslej sem lahko pretekel samo še zadnji krog tega maratona. Med drobnim vsakdanjima spoznanjema sem vgraviral besede: gorje človeku, ki v teh krajih potuje brez službenega potnega lista.

Majakovski ni videl prošenj in dopisov, na katerih je bilo med vsem, kar je bilo na njih napisanega, največ podpisov, ki so po hierarhični lestvici potrjevali drug drugega. Sicer bi bil tako sprevidel, da je za birokrate in birokratizem na svetu premalo volkov.

*

Rdeče obarvan, v Sovjetski zvezi izdelan »Tuboljev«, last Češkoslovaške letalske družbe ČSA me je ponesel v Džakarto. Rangun smo zapustili ob osmih zjutraj. To le-

talo je edino, ki brez postanka frči med Rangunom in Džakarto.

Potnikom so pred odhodom postregli v letališčni restavraciji z dobrim zajtrkom. Ob čaju, ocvrtih jajcih s slanino, ob maslu, marmeladi, prepečencu in sadnem soku sem se znašel za mizo s tremi Kitajci. Z njimi sem se bil

Okameneli smehljalj 33

JOŽE CIUHA

srečal že pri carinskem pregledu. Spoznali smo se po potnih listih. Za razliko od mojega so imeli »službene«. Enega od trojice sem srečal že prejšnji večer v pisarni BOAC (British Oversea Air Corporation). Sedel je na visokem barskem stolčku ob pultu in se v tekoči angleščini pogovarjal z uslužbencem na drugi strani pulta. Slučajno poznanstvo od sinoči je bilo pozabljeno. Ko me je stewardesa posadila med Kitajce, sem se vljudno in ponižno predstavil, pa se nihče ni zmenil zame. Prepričan sem, da me je potni list povsem kompromitiral.

»Tuboljev« hitro leti. V višini 3000 m smo divjali z nekaj več ko 900 km na uro. To nam je skozi zvočnik povedal ženski glas, kajti sicer potnik nima tega občutka.

Skozi okensko lino sem gledal čez rob krila: v pogledih se je zavrtel filmski trak. Najprej sem uzrl zelena riževa polja, ki podolž in počez prepletajo ravnico — krajino, ki je značilna za delto Iravadija. Mozaik ze-

lenih barv se je v neštetih prelivih bolj in bolj oddaljeval: letalo se je hitro vzpenjalo.

Barva riževih polj se je prelila v rumeno rjavkasto: to je bilo blatno, od reke umazano morje. Drobne bele zareze na njem so bili valovi, ki so jih kodrali monsoni. Voda se je spreminjala: postala je siva, modrikasta in naposled zamolklo sinja. Bele zareze na njeni površini so ostale. Potem smo zabredli v predivo oblakov, ki so se čez čas zgostili v neprodarno puhasto gmoto.

Čedna sivooka stewardesa nam je postregla z bonboni. Okoli vratu ji je na zlati verižici bingljaj zlat križec. Potem nam je prinesla časopise in revije. Ko sem jih prelistal, sem si z novimi postregel sam. Bili so zataknjeni za mrežo, ki je bila pritrjena na prečno steno letala.

Puhaste zavese so se razgnile in za njimi se je v neskončnost razpela sinjina neba in oceana, ki jo je z desne strani omejevalo kopno z malajskim pragozdom in peščenim robom obale. Za letalom je ostajala bela sled zgoščenega zraka.

Potovanje je bilo udobno. Mnogi potniki so v nasljanjačih zadremali. Mnogi so se otepali more, kot da bomo zdaj zdaj strmoglavili v globino in v strahu priprli oči. Majhno dekletce je klicalo urha, čeprav so bili tresljaji letala komaj zaznavni. Zgodi se pač, da so ljudje pogosto žrtve bojazni in sugestije.

Ob enakomernem brnenju motorjev smo preleteli ekvator. Vsak potnik posebej je dobil diplomu, ki potrjuje ta prelet. Zaradi ceremonialnosti so ji pridali še žilce žganja, likerja ali pa kozarec vina. Ime na diplomu so mi popačili, pa se nisem pritožil.

Ko smo se bližali Singapuru, so se iz svetlo zelenih plitvin dvignili mnogi koralni grebenčki. Morje pod nami je postalo lisasto. Bele zareze so izginile z njegove površine. Sledil sem sledem, ostajajočim za ladjami in mo-

Igra in delo

Dveletno dekletce bi rado pomagalo svoji mami pri opravljanju gospodinjkega dela. Dovolite ji to in si prizadevajte, da bi vsaka stvar kazala čimbolj resen videz. Nikar ne bodite — na primer — takšne:

»Pusti metlo, razbila boš okno!« — »Ne mešaj po sledi, jo boš razbila!« — »Pusti krpo, saj boš razbila vazol!«

Žalostna deklica bo pustila metlo, kuhaličo in krpo. Kolikšna škoda, pa je bilo tako zanimivo! Nikar ne podcenjujte delovnih sposobnosti svoje hčerke. Prav gotovo je bolj spretna in iznajdljiva, kot si to predstavljate.

Pripravili smo vam vrsto opravil, ki jih lahko vaš otrok — hči ali sin — v določeni starostni dobi z lahkoto opravi, ne da bi mu bilo težko.

● Od 2. do 4. leta:

Otrok rad sodeluje v vsakdanjem življenju, rad bi bil v korist in zato oponaša svoje starše. Lahko pomaga pri pospravljanju postelj; pobriše prah s stolov in nizkih omaric; pospravi svoje igrače; izprazni pepelnike in jih prinese nazaj; obesi svoj plašč, ko se vrne s sprehoda. Vi pa bodite navdušeni nad otrokovim delom in ne pozabite na pohvalo; določite otroku poseben kot v sobi in zahtevajte, da je vedno v redu; njegov plašček obesite tako, da ga lahko doseže.

● Od 3. do 5. leta:

Otrok ponosen na svojo družino, rad hodi z materjo nakupovat in ceni odgovornost, ki mu je dostopna. Lahko pomaga materi pri prinašanju živil s trga in iz trgovine; ureja predale in škatlo za šivanje; razporeja perilo po vrsteh; lupi sadje na krožnik. Ne pozabite mu razložiti potek dela in se prepričati, če vas je otrok razumel.

● V 7. letu:

Otrok ubogljiv, kadar ve, zakaj mora pomagati svojim staršem. Hitro je utrujen, če opravlja le eno vrsto dela. Lahko opravi mali nakup v trgovini; očisti čevlje; pobriše posodo; postelje svoje ležišče; se sam umije; vozi v vozičku svojega bratca ali sestrico. Ne dovolite, da prečka cesto pri »samostojnem« nakupu; da hkrati prenaša več steklenic; da čisti čevlje vsem družinskim članom; da svoj prosti čas žrtvuje negi dojenčka.

● Pri 10. letih:

naš šolar ponavadi občuti domače delo kot nekaj neprijetnega. Rad dela predvsem tisto, kar je zanj novo in nenavadno. Rad odgovarja na telefonske pozive; si sam umiva lase; kuba preproste jedi; lika brisače in robce; prišiva gumbe; uporablja sesalec za prah. Ne pozabite ustvarjati vtis, da imate vanj zaupanje; nadzorovati ga; določiti mu delo samo z njegovim privoljenjem. Vedite pa, da so njegove šolske naloge važnejše kot njegova pomoč v gospodinjstvu.

● Z 12 leti:

ima otroke čut za odgovornost in želi dokazati, da ve, kaj je dobro opravljeno delo. Pač pa še sovraži nasvete, ker se mu zdijo ovira pri njegovi samostojnosti in iznajdljivosti. Lahko ves popoldan čuva dojenčka; gre na trg; streže gostom pri obedu; sam kuba zase; pripravi kopalnico in jo pozneje tudi pospravi. Toda ne odtegnite mu celotnega prostega časa; tu in tam ga nagradite z denarjem; pustite mu iniciativo.

V poletni vročini

Sredstva proti znojenju

Vzlic temu, da je zadnja leta na voljo čedalje več kozmetičnih sredstev, pa je higienskih, zdravih in hkrati cenениh sredstev proti znojenju še zmeraj premalo. Žal ljudje večinoma še vedno premalo vedo o tem, da so sredstva proti znojenju osnova vsake toalete. Prevladuje prepričanje, da preprečevanje znojenja škoduje zdravju. Res se z znojenjem iz telesa izločajo škodljive snovi in bi torej preprečevanje takšnega znojenja škodovalo organizmu. Toda vedeti moramo, da hočemo s temi sredstvi preprečiti znojenje le na majhnem delu kože, in to pod pazduho, kjer se človek najbolj poti. Morda se nam bo koža pod pazduho pri uporabi teh sredstev nekoliko vnela; v tem primeru začasno prenehamo z uporabo.

Vsa sredstva, ki preprečujejo potenje, so navadno tekočine, in sicer živosrebrni in svinčevi preparati. Poznamo zelo močna in spet zelo blaga, barvasta in brezbarvna sredstva, pakirana tako, da jih lahko hitro in preprosto uporabljamo. Nekatera izmed teh sredstev ne delujejo na pore, marveč na pot, ki ga razkrajajo in mu tako odvzamejo njegov neprijeten vonj. Kožo, ki jo nameravamo namažati s tem sredstvom, moramo prej dobro umiti. Ko kožo namažemo, počakamo, da se osuši, nato jo rahlo napudramo.

Prav tako uspešno preprečujemo znojenje tudi s tem, da odstranimo dlake pod pazduho. Vendar pa moramo to storiti vsaj 24 ur prej, preden kožo namažemo s sredstvom proti znojenju, da ne bi kože preveč razdražili.

Izdelujejo predvsem sredstva, ki ne preprečujejo znojenja, marveč samo osvežujejo kožo in ji odvzamejo neprijeten vonj po

potu. To so tako imenovani dezodoransi, razna mila in kreme z različnimi vonji, ki so nujna pri vsaki ženski toaleti. Tisti, ki od časa do časa uporabljajo tudi sredstva proti znojenju, naj takrat ne uporabljajo različnih dezodoransov. Vsa ta sredstva proti znojenju in različne dezodoranse je mogoče kupiti v vseh parfumerijah, lekarnah in drogerijah. Uporabljamo jih lahko tudi večkrat dnevno, zvečer pa moramo pazduhi dobro sprati z mlačno vodo in ju napudrati. Vse, kar smo povedali, velja prav tako za moške kakor za ženske.

Jogurt — »dolgo življenje«

Pravijo, da ohranja vitkost in podaljša življenje, vsekakor pa beseda jogurt pomeni v bolgarščini »dolgo življenje«. Vsebuje vitamine, mineralne soli in posebne snovi, ki iz telesa odstranjujejo strupe in uravnavajo prebavo. Zato je posebno primeren ob dieti.

Podobno kakor kislo mleko, nastane jogurt tako, da na mleko učinkujejo določene bakterije. Kalorična vrednost jogurta je enaka kalorični vrednosti mleka, iz katerega je nastal. Sto gramov jogurta ali polnomastnega mleka je 60 kalorij.

Jogurt pa ni samo odlično hranilo, temveč tudi sredstvo za nego kože, ker jo pomlaja in gladi. Kako lahko jogurtu zmerom znova spreminjamo okus, naj pokažejo tile recepti:

JOGURT S PARADIŽNIKOM — Jogurtu primešajte dve žlici paradižnikovega soka, osolite in popoprajte, napolnite tekočino v kozarce in povrhu potrosite sesekljan drobnjak.

JOGURT S SKUTO (kot premaz za kruh) — 250 gramov skute zmešajte s kozarcem jogurta, dodajte 2 žlici olivnega olja, žličko kumine, sol, poper, in po okusu sesekljano čebulo.

Kaj pa naše oči?

Pri vsakem delu, pri dnevni ali umetni svetlobi, je treba kdaj pa kdaj oči odpočiti tako, da odvrnemo pogled od predmeta, v katerega stalno gledamo, na neki drug predmet ali pa da za nekaj minut zapremo oči.

Pred premočno sončno svetlobo zavarujemo oči s temnimi naočniki. Isto velja tudi v belih snežnih dneh. Nikar ne čitajte, če svetloba migeta, zlasti v vlaku in v avtobusu.

OTEČENE IN VNETE VEKE najbolj uspešno osvežujemo z oblogami iz mlačnih in dobro precejenih kamilic, pa tudi z 2- do 3-odstotno borovo raztopino, ki jo lahko dobite v vsaki lekarni.

Koža okrog oči in na vekah je silno nežna in zato občutljiva; zato je treba paziti, da jo po oblogah, toplih kopelih in parjenju obraza namažemo s hranljivo kremo. Prav zaradi tega je tudi ne smemo močno pudrati, ampak s pudrom le nalahko prevleči. Še posebno pazljivo moramo ravnati, če je koža okrog oči drobno nagubana. Gubice bi puder še podčrtal, ker se v njih nabira.

PROŽNOST MIŠIC. Oči obračamo s posebnimi mišicami. Da ostanejo prožne, lahko gibljive in čvrste, je dobro, da jih 2- do 3-krat na dan razgibamo. Morda takole: najprej obrnemo oči navzgor in jih povesimo navzdol, potem od desnega k levemu kotu, končno pa še krožimo z njimi. Glava naj bo pri tej »telovadbi« pri miru.

Vsaj enkrat tedensko poskrbite, da se bodo oči temeljito odpočile. Zato pojdite na sprehod v naravo. Sicer pa je še vedno najbolj zanesljiv odmor: dolg, globok in zdrav spanec. Ta bo vašim očem dal potreben lesk — kajti oči so okras obraza.

Poskusite!

MESO V TESTU

Potrebujete: pol kilograma kakršnegakoli mesa, dve trdo kuhani jajci, sol, poper, nasekljan peteršilj, del čiste juhe, krompir, nekaj vloženi gob in listnato testo.

Meso zrežite na tanke rezine, posolite, popoprajte in potrosite z drobno nasekljanim peteršiljevim listjem. Nato ga zložite v pomazeno posodo (najlepše bo, če bo iz jenskega stekla), dodajte na liste narezan krompir, jajca in gobe. Čez prelijte juho in vse pokrijte s plastjo listnatega testa, ki ste si ga prej pripravili. Nato v sredi izdelbe majhno odprlino, premažite vse z rumenjkom in pečete v srednje vroči pečici približno uro.

KROMPIRJEV NARASTEK

Napravite krompirjev pire, ga posolite in mu dodajte malo olja ali žlico masti. Potem ga prelijte s tremi žlicami mleka, vmešajte dve žlici naribanega parmezana in maso dobro zmešajte s snegom enega beljaka. Stresite jo v pomazeno posodo, v katero ste obilno natrosile krušnih drobtin in pecite toliko časa, da površina lepo zarumeni. Z dodatkom solate boste imele imenitno večerjo!

JOGURT Z ZELIŠČI — Dobro stepite kozarce jogurta in ga razredčite z nekoliko mleka, limoninim sokom ali oljem. Dodajte sol, poper in sesekljana zelišča. Tekne k zeleni solati in trdo kuhanim jajcem.

ORIENTALSKA SOLATA — Olupite pol kilograma paradižnika (za eno ali dve minuti jih potopite v vrelo vodo) in majhno kumaro ter oboje zrežite na kolobarje. Nastrgajte 3 redkve in položite na pladenj. Čez porazdelite na rezine narezano čebulo. Osolite, popoprajte in posujte s sesekljanim peteršiljem, pokapljajte z limonovim sokom in prelijte s stepenim jogurtom. Pustite nekaj časa, da se

Drobni nasveti

■ Bakrena posoda se bo dolgo svetila, če jo takole očistite: vzemite enake dele kisa, kislega mleka, ržene moke in finega peska za čiščenje posode. Vse sestavine dobro zmešajte in očistite bakreno posodo. Nato jo oplahnite v mrzli vodi z melko krpo.

■ Pleteni stoli bodo kakor novi, če jih odrinete s ščetko, pomočeno v precej močno salmiakovo vodo. Nato jih splahnite z vročo vodo in vlažne potresete z žveplom v prahu. Ko se posušijo, otepete žveplov prah s čisto krpo.

■ Plesniv sir sicer ne izgubi okusa, toda marsikdo ga ne mara jesti. Plesnivost preprečimo, če denemo v pokrito posodo k siru tudi košček sladkorja.

solata dobro napije, nato pa okrasite z rezinami trdo kuhanih jajc.

Kadar pripravljate jogurt s sadjem — pripravite ga lahko z vsem sadjem, oziroma mešanico sadja, ki je pač na voljo (pozimi z nestriganimi jabolki, bananami, zimskimi hruškami, grozdem, pomarančami, zaradi barve in okusa lahko dodajate tudi vloženo sadje), ga osladite rajši z medom kakor s sladkorjem.

formami čolni, ki so se komaj opazno pomikali v globini pod nami.

Ženski glas nas je skozi mikrofona pozval, naj premaknemo kazalec na urah za poldrugo uro naprej. Okoli 13. ure smo prispeli v Džakarto.

*

Na letališču je bila postrojena četa vojakov: ob četi pa še vojaška godba. Proti vhodu letališkega poslopja, okrašenega z zastavami in cvetjem, je po betonskem tlaku peljal dolg rdeč tekač. Za vojaki so stali ljudje v uniformah in svečanih oblačilih, z dežniki v rokah, kajti deževalo je. Dež, ki je lil, je bil daljni predznak monsuna.

Svečan sprejem seveda ni bil namenjen nam. Nekaj pičlih minut za našim je na letališču pristalo letalo, iz katerega sta izstopila Sekhou Toure in predsednik Sukarno. Zato nisem bil nič razočaran, da je godba ostala nema potem, ko sem začutil trda tla pod nogami. Jasno je tudi, da v letališko poslopje nismo šli po rdečem tekaču, skozi svečano okrašen glavni vhod.

Cariniki in uslužbenci zdravstvene službe so bili prijazni in dokaj ekspeditivni: formalnosti so bile hitro opravljene. Nekaj papirjev sem oddal, nekaj pokazal, nekaj novih pa dobil.

*

Atlasi mojih gimnazijskih let so se razgrnili sami po sebi: z navdihom vonja po prahu, črnilu in kamnitih hodnikih. Že zdavnaj bi bil prisegel na njih smrt, če bi bil vedel za čas in kraj, kjer naj bi umrl.

Toda davni atlasi niso umrli. Tišine so razprle liste pozabe: orumenele, z oslovskimi ušesi zaznamovane ter počekane s trebušastimi napismi in nerodnimi čiračarjami.

Nekje med njimi so se spet razkrili azijski polotoki, Malaja, otoki, Nizozemska Indija in vmes Java.

Ne bi mogel reči, koliko geoloških plasti je v meni izkopala nevidna lopata v pozabo. Vendar sem znova odkril baročno dušo moje drugošolske Jave, ki je bila povsem drugačna od šolske resnice in sem si bil na račun njene zabuhle romantike prislužil cvek. Zdaj sem jo gledal skozi okno bežečega avtomobila. Nisem ji mogel pridržati deviške podobe deških predstav. Vdihoval sem znane vonje. Ti niso bili nikoli prvinski, nikoli deviški. Bili so vedno zmes, ki se z gnilih, kiselkastim vonjem nenehno razkrajaja v stapljanju in spajanju.

Življenja si ne moremo izmišljati sami. Naredil sem sentimentalen obračun: ob vonjih in poulični revščini sem orumenele atlase za vselej zaprl. Po Indiji in Burmi sem se v Džakarti (v atlasu je bilo zapisano Batavija) znova znašel z Azijo na skupnem imenovalcu.

Pravijo, da ima Džakarta tri milijone prebivalcev. Nekateri menijo, da jih je še več, drugi pa so v svojih cenitvah dosti bolj skromni. Kopicenje statističnih poročil v tem delu sveta lahko vodi v zmedo. Tu so včasih številke bolj pravilne od besed. Dežele azijskega Jugo-vzhoda, ki se izvijajo iz kolonialne pretoklosti, imajo poleg drugih velike težave z državno kontrolo in administracijo. Zagotavljali so mi pa, kako drži podatek, da je v glavnem indonezijskem mestu prostora le za milijon prebivalcev. Zato se ljudje gnetejo in drenjajo, kjerkoli najdejo streho nad glavo. Prvi vtis, ki mi ga je mesto posredovalo, je bil, da sem se znašel v ogromnem čebelnjaku.

Bežen prišlec se najprej sreča s stanovanjsko stisko. Hotelov ni dosti in vsi so zasedeni. Prenočišče je bilo torej moja prva skrb. Z dvema tovarišema, uslužbencema

ambasade, sem se podal na nevhvaležni lov. Skozi gnečo na ulicah smo se prebijali v volkswagnu od hotela do hotela. Iskanje sobe se je kaj kmalu spremenilo v moledovanje za ležišče. Križarili smo sem in tja, iz večjih ulic zavijali v manjše, se vozarili iz ene četrti v drugo, ne da bi bili pri tem kak hotel izpustili.

Aziji sem se že precej privadil, zato se hotelom nisem čudil. Od velikega in sodobnega »Duta Indonesia« smo obredli hotele in prenočišča vseh vrst in kategorij. Povsod so nas sprejeli z vljudnimi smehljaji in nas z enako vljudnimi nasmehi tudi odpravili. Ob neopredimem rezanju sem se srečaval z Javanci, Kitajci in raznovrstnimi mešanici. Čez čas sem jih zasovražil. V vsakem »obžalujemo, ni prostora« sem začutil prikrit posmeh. Kapitularal sem, saj nisem imel na voljo druge izbire.

Zastave, ki so vihrale na cestah, so vlivale kaj malo poguma. Dolgokraki Dalmatincev, ki je sedel ob meni, mi je zavzelo zagotavljal, da je iskanje prenočišča »donkihotsko« početje. Besede so bile zavite v trdo temo pesimizma. Sumil sem, da okoliščine dramatičizira, in sem si prigovarjal, da je paničar. Prepričati me je hotel, da je v odstotkih izražena možnost za uspešen konec našega lova v enem samem, neznanem promilu.

Po lepih besedah, s katerimi smo se medili v recepcijah ali pa pred sumljivimi hotelirji, smo poskusili še s podkupninami. Oboje je bilo enako brezuspešno.

Na seznamu prenočišč in hotelov, ki jih je imel Dalmatincev izpisane na listku papirja, sta ostala le še dva. Napotili smo se k predzadnjemu. Sprejel nas je koščan Javanec z vljudnim nasmehom in običajnim »oprostite, žal mi je, toda verjemite mi, da zares nimamo nobene postelje na razpolago«.

(Nadaljevanje sledi)

Izreki

- Kadar ponos kriči, pomeni, da ljubezen molči. (Gefraut)
- Najlepši trenutek v ljubezni, ki nas v resnici opoji, je uvod: poljub. (Gerald)
- Govorica ljubezni je v očeh. (Fletcher)
- Prijateljstvo je vzvišeno, iz nje ga odseva moč človeštva; ljubezen je lepa, v njej je poveličan mir človeštva. (Ehrenburg)
- Kdor se enkrat zlaže, mu ne verjameš več, dasi bo govoril resnico. (Nicolay)
- Nihče nima monopola na resnico, nihče nima izključne pravice na zmofo. (Graf)
- Nihče ni postal velik s posnemanjem. (Johnson)
- Kdor bi sam sebe slekel vseh iluzij, bi ostal gol. (Graf)
- Sveča ne vidi in ne vlečejo lokomotive, marveč ideje. (Hugo)
- Daleč od očesa, daleč od srca. (Hrvatski pregovor)

JO HANNS RÖSLER

Miza

Tomaž Tazette je živel skromno življenje lesnega črničarja. Vrtil je majhne luknje v novo pohištvo, da se je skoraj sesulo in ga potem za drag denar prodajal kot antično. Imel je tiho trgovnico v stranski ulici in ker ni nikoli pobrisal šip v izlozbi, je s časom začel veljati za uglednega trgovca s starinskimi pohištvi. Njegova delavnica je bila v majhnem prostoru za trgovino. Nekega dne je noter stopil starejši gospod.

„Solebemann,“ se je predstavil, „iščem mizo, za katero je sedel Napoleon. Kot strokovnjak gotovo poznate tak komad. Napoleoneve mize so bile nenavadno široke. Boste mogli kaj najiti?“

„Se razume!“ je odvrnil Tazette.

„Mi jo lahko tudi preskrbite?“

„Vem za čudovito, izredno mizo iz Napoleoneve zapuščine, je nadaljeval Tazette, „je v vili ene mojih najboljših strank. Skušal jo bom dobiti.“

„Pripravljen sem zanjo plačati pol milijona!“

„Vse bom storil, kar je v moji moči!“ je zatrdil starinar.

Tudi gospod je odšel. Čim je odnesel peče, se je Tomaž Tazette vrgel na delo. Na opuščeni gradbišči je po polovični ceni kupil nekaj desk in en tram, strokovno razširil razpoke, zgladil od dežja nagnito vrh njo plast, skozi in skozi prevrtil vse luknje od žebeljev, jih zalil z orehovim oljem, drgnil ploškev, lepil, razbijal, barval, loščil, leščil, pa spet praskal lak proč in vsak centimeter obdelal, da se je rodila miza, za katero se sam Napoleon ne bi mogel spomniti, če je pri njej sedel ali ne. Miza se je lesketala v patini svojih stotrideset let, njena znanjavno spokana široka, razkošna ploškev je izžarevala osebnost vojskovodje, ki se je pred tolikimi rodovi nad njo sklanjal. Na vsem svetu ni bilo mize, ki bi bila videli pristnejša in vsaka prav iz tiste dobe bi se ob tej zdela kot okorna ponaredba.

Tazette je postal bankirju sporočilo in ta se je nemudoma pojavil v starinari.

„Jo imate?“

Tomaž Tazette ga je s skrivnostno polnim korakom peljal skozi vrata v svojo malo delavnico in tam je vsa mogočna in prekrasna stala sijajna miza.

„Pred eno uro mi je končno uspelo kupiti jo in pustil sem jo takoj prinesiti sem,“ je rekel Tazette. „Kako vam ugaja?“

Solebemann je zadovoljno kimal.

Nad njunima glavama so presunljivo živžgali topovski izstrelki. Noč je bila soparna in brez zvezd. Od časa do časa so se na nebu pojavljale rdeče in zelene lučke letal, ki so preletavala ozemlje.

Andrej ni mogel več hoditi. Moledoval je Romana, naj ga pusti samega.

— Pojdi sam! Sicer se bova uničila oba. V najboljšem primeru zaideva k Nemcem. Oni pa... saj več...

Roman ga je poslušal; z dlanjo si je s čela otiral znoj, ki mu je stekel k očem.

— Ne morem te zapustiti, ti idiot, tepec, ti... Tri leta sva spala pod enim šotorom in jedla iz iste konzerve, pa ne zato, da bi te zdaj pustil samega!

Vendar Andrej te pridige verjetno ni več slišal, ker je bil že napol nezavesten. Nekaj je mrmral, česar pa nihče ne bi mogel razumeti. Ob plamenu vžigalnika je Roman videl temni prijatelj obraz in njegove oči. Plamen je ugasnil — zmanjkalo je bencina. Svetloba, ki je naglo ugasnila, je naredila noč še temnejšo. Roman je sedel k Andreju. Na dlaneh, ki si jih je pri vlačanju iz tanka odril do krvi, je čutil, kako se mu kakor med lepi kri.

Topništvo je brez prestanka streljalo v samostan. Izstrelki so sedaj švigali višje, njihov švist je bil še bolj presunljiv. Nekje v nevidnih globinah noči so lajale poljske in nemške brzostrelke. Roman je pogledal na osvetljene kazalce ure. Manjkalo je 15 minut do devetih. To je pomenilo, da je ura že dolgo stala, najbrž od tedaj, ko je »panzerfaust« udaril v tank. Roman je obupno zbiral misli, da bi si ustvaril čimbolj verno sliko tega, kar se je bilo zgodilo. Od nekod iz bližine je vel strahoten smrad po razkrajajočem se truplu.

Postalo mu je slabo. Bolela ga je glava od razmišljanja o ranjenem, umirajočem prijatelju. Potem se je spet dvignil s tal, posutih z drobnim peskom, podprl Andreja in ga vlekel dalje. Ranjenčevi nakovani čevlji so kakor gorski potok lahko drsali po kamenju. Nenadoma je Roman z glavo udaril ob skalo, da je čelada zazvenela kakor pločevinast lonec. V bližini je zadržala težka strojnica.

— Naju išče, — je pomislil Roman in ranjenca potegnil v nekakšno globel. Eskadrila letal je spet vrgla na samostan tovor bomb. Roman je izvlekel iz torbice košček čokolade, ko pa je zaduhal njen vonj, jo je položil nazaj. Čutil je, da mu gre na bruhanje. Vsak hip je požiral slino in se silil, da ne bi mislil na svojo slabost. Odložil se je, da bo prižgal cigareto. Komaj pa je segel po njej, se je spomnil, da v vžigalniku ni več bencina. Kljub temu je nekajkrat kresnil, nato je cigareto jezno vrgel na tla.

Šele ko je sedel, je čutil, kako strašno je utrujen in slab. Tema je bila taka, da je kar bodla v oči. Spet je pomislil na svoj razbiti tank. V zadnjem delu vozila niso imeli municije, »panzerfaust« pa je udaril naravnost tja. Zato ni bilo eksplozije. Kljub temu je granata sunila tank v kotanjo. Prevrnili so se in obstali z bokom naslonjeni na kamnito škarpo. Pokrov se je odprl kar sam. Štefan in Vitek sta bila mrtva. Premišljal je, kaj naj stori. S težavo je izvlekel ranjenca Andreja. Šele takrat je skozi raztrgan kombinezon opazil veliko luknjo v prijateljevem boku. Objel je Andreja in njegovo roko potegnil preko svojega vratu na ramo. S prsti je krčevito držal od krvi spolzko prijateljevo dlan.

Tank je bil zadet že v mraku, noč pa je nastopila prečudno hitro. Potem sta se vlekla nekam, kjer naj bi bila njuna prava smer, in sicer proti poljskim edinicam. Brez ure merjeni čas je mineval, a svojih nista našla. Nazadnje je Andrej nehal predstavljati noge in se je vrgel na razrita tla. Roman ga je potegnil v tole votlino in tako je sedaj počival ob svojem umirajočem prijatelju. Počasi je približal roko in se dotaknil njegovega obraza ter se prepričal, da ima Andrej usta široko odprta. Kmalu je ranjenec zastokal, nato pa je bilo slišati strašno pridušeno hropenje.

— Ne smem dopustiti, da bi tukaj umrl, — je Roman na vso moč prepričeval samega sebe. — Slekel bom srajco in ga obvezal. Vsaj kri ne bo tako hitro otekala!

Zvil je srajco kakor vrvi in z njo močno prevezal Andreja nad boki. Ranjenec je zastokal, vendar je spet kmalu začel pridušeno hropeti.

Okoli njiju je bilo vse tiho. Nekje v daljavi so bobneli topovi, katerih odmev pa ni segal do Romanovih čutil.

Bila sta popolnoma zgubljeni v tej prekleti dolgotrajni noči, ki jima je jemala razgled in zadnje moči. Roman se je zavedal, da počivata pravzaprav čisto blizu Nemcev, da bi

„Čakajo me zunaj z avtomobilom. Jo hočete odnesti veni?“

„Seveda,“ je odvrnil Tazette.

Objel je mizo, jo dvignil in jo zanesel k vratom. A zaman. Miza ni in ni hotela skozi vhod. Bila je preširoka in Tazette jo je vrtil in obračal, tiščal in rinil brez uspeha.

„Čudno,“ je dejal bankir, „saj ste jo pravkar prinesli.“

„Ja, ampak... jaz... pomota,“ je jecel starinar...

...pomota...

zadostovala le četrtina tega ubijajočega marša in bi naletela nanje. Enakomerno Andrejevo hropenje je nekako pomirjalo misli in dovoljevalo bolj jasno kot kdajkoli prej premišljati o njuni situaciji. Roman je nenadoma pomislil, kaj pravzaprav v tem trenutku počne človek, ki je ustrelil v njihov tank. Najbrž sedi v svojem skrivališču in kakor volk čaka novih žrtev. Najbrž je prepričan, da je odpihnil tank v globoko kotanjo in da vsa posadka pri sv. Petru že uživa ob steklenicah piva.

— Preklete vendar, — je zagodrnjal Roman in stisnil zobe. Moram rešiti Andreja ali pa... skočiva na mine in končava v hitlerjevskem ujetniškem taborišču. Tako ali drugače, tukajle ne bova čepela do jutra!

SREČANJE
OB ZORI

J. BAZAREWSKI

Mukoma je drobno Andrejevo telo spravil na svoja pleča, zbral vse moči, se dvignil in široko razkoračen obstal. Vojaški jopič brez srajce, je vražje praskal spoteno kožo in povzročal živalsko srbenje. Roman se je do krvi ugriznil v ustnico in se pogal naprej kakor konj, ki vleče težak tovor. Hodil je, na hrbtu je nosil tovariško telo. Znoj ga je slepil in oči so ga pekle kakor od ostre milnice.

— Mogoče pa hodim naravnost proti področju Monte Cassina in se znajdem tam kot prvi živi Poljak? — se je pogovarjal sam s seboj in se spotal na neravni poti.

— Kam sploh greva, kam gremo mi vsi? Jaz, Andrej na mojem hrbtu, ves naš korpus? Mar je res vredno tako pozno ponoči, s pekočimi očmi, umirati? — je za hip pomislil, a se je tega naglo otresel.

Kmalu sta se znašla pred skalnato steno. Roman je položil prijatelja na zemljo in sedel k njemu kot zvest pes. Šele ko se je dotaknil tovariševe glave, se je spomnil, da je njegova čelada ostala v votlini.

— Vrag naj vzame še čelado! Najbolje, da Andreju sezujem še čevlje in odvržem torbico, bo vsaj lažje, — je razmišljal in negotovo segel k Andrejevemu nogam, da bi mu razvezal čevlje. Vendar je takoj odtegnil roko, ker je Andrej silovito zahropel in s skoraj otroškim, neboljenim glasom zajčal: Mama...

Še dolgo potem je Romanu brnel v ušesih odjek te besede — v človeškem življenju tako pomembne besede. Na Poljskem ima Andrej še mater, ki ga že leta in leta pričakuje. S prsti si je obrisal nekaj solz, potem je pogladil prepoteni Andrejev obraz.

— Eh, Andrejček, ti suhec dvajsetletni! Koliko solza je tvoja mati že prelila ob misli nate? Pa moja? Če bi starka v daljni Poljski vedela, da te ranjenega v bok nosim na plečih, skozi temno, zahrbtno, krvi žejno noč, nekam v neznanje! Če bi vedela...

Andrej je zajčal. Roman ga je prijel za zapestje. Roka je bila hladna in suha. Čutil je počasen, oslabeled utrip, ki je komaj prodiral od nekod iz globine telesa.

Nad njima so spet preletela letala. Čez hip so padle bombe.

Po ne vem katerem že postanku se je začelo svitati. Čisto nepričakovano se je izza skalne stene razlil kakor biser čist zrak. Roman si je otiral preznojene oči. Šele sedaj je zares videl. Hodila sta po plitki dolini, kot z girlandami prepleteni s telefonskimi žicami. Ne daleč od njune poti je, rešeno vseh skrbi, ležalo truplo ameriškega pilota. Mrlič je bil že brez obraza. Roman se je zamaknil vanj kot hipnotiziran. Po vsem truplu so gomazeli črvi. Lezli so iz rokavov, v rojih prihajali iz čevljev in se kot živi prstani vili okoli razjedjenih prstov na rokah.

Naglo se je zdanilo. Surovo brez vsakega prehoda se je rodil dan. Roman se je zalotil ob dremavici, toda takoj nato je spet odprl utrujene oči in od začudenja na široko odprl usta. Zagledal je edinstven prizor. Vsa polovica neba je bila pokrita s pozorno rdečkasto tančico. Vzradoščen in hkrati prestrašen je pogledal na ležečega prijatelja. Andrejev obraz je bil vijoličast. Njegov ozki nos je bil popolnoma brez kože. V ustnih kotiškah so se kazali penasti mehurčki. Streslo ga je, bil je ves zmeden od obupa. Zazdelo se mu je, da je Andrej že mrtve. Čez hip, morda dva ali tri je ranjenec ponovno zajčal. V tem trenutku je bil Roman skoraj srečen. Prijel je Andreja, kakor že tolikokrat v tej strašni noči, in si njegovo telo z nenavadno silo zadel na ramo. Po dobrih sto metrih hoje se je pojavil ovinek. V globini se je pokazala prašna gorska cesta, vsa razrita od tankovskih gosonic. Roman je z radostnim upanjem iskal v svojih spominih kaj znanega o tej poti in skalnem ovinku. Saj to je bilo vendar, ali je mogoče... včeraj zvečer! In tedaj ko je priprl boleče in utrujene veke, je skozi rezo zagle-

dal deset korakov od sebe črno, dolgo cev protitankovske puške, ki je bila naperjena naravnost vanju. Zelo utrujen in obupan človek menda začuti nenadoma nekakšno posebno navdahnjenje. Roman je, sam ne vedoč čemu, čutil, da ta cev ne bo streljala vanj. Prav kakor v polsnu je pazljivo položil Andreja na tla ob koncu globeli, sam pa pogumno stopil proti cevi. Ko je obstal le dober meter pred orožjem, je zagledal v jarku stoječega nemškega vojalka, ki je skrival glavo za kamnitim zaslonom. Spal je. Komolce je imel naslonjene na rob jame. Z obema rokama je držal karabinko. Bržkonje je v tej luknji sameval že več dni. Romanu je bilo znano, da nekateri taki »gospodje« vzdrže dneve in dneve

v podobnih jamah in čakajo tanke. Tale je pa zaspal. Bil je prav tak kot njegov kolega, ki je včeraj zvečer izvrtal prav pošteno luknjo v njihov oklopnik. Po vsem sodeč tale tu ni vzdržal. Ni dočakal ničesar. Preveč je bil utrujen, pa je zaspal. To sicer že ni bilo več spanje, ampak otoplost, kajti edino takrat, ko se človeku že kar blede od utrujenosti, lahko zaspi kar stoji, kot konj. Glava mu je počivala na ramenu, iz ust se mu je cedila slina. Obraz je imel še mlad in čeden. Roman je poskušal uganiti kar koli iz njegovega življenja. V žepu: pisma kakkega dekleta, fotografije; morda od bomb porušena in požgana hiša v Nemčiji ter stara mati s starinskimi očali na nosu. A on, tule — spi!

Iz platnene torbice je Roman potegnil colt. Odpel ga je, se ozrl naokrog in stopil k Nemcu. Nad njimi se je razlivala topla pomladanska zarja vzhajajočega sonca. In tedaj, ko je za hip dvignil oči proti nebu, se je Roman odločil, da Nemca ne bo ubil. Imel je občutek da je močan, zmagovit. Ta v jami je slab in onemogel. Slabotnih se ne ubija. Slabotne se obuja. Roman se je vzravnaval, potem je z zamahom, skorajda veselo, sunil Nemca v vrh nji del čelade, ki jo je pridrževal pod brado pričvrščen jermen. Zato je vojak le bolesto dvignil glavo, na grlu se mu je posvetilo rdeče jabolko, prav kakor kurji zadek.

— Halt! — je kriknil.

— Hände hoch! — mu je mirno, kot kača siknil Roman v odgovor in mu cev pištole pomolil pod nos.

— Herr Jesus! — Nemeč je bil divje prestrašen.

— Smrduh, zlezi no ven iz te luknje, — je spet kriknil Roman in Nemcu je z enim samim sunkom izrgal protitankovsko puško. Tresnil je z njo ob skalo. Hitlerjevec je razumel. V takih trenutkih ljudje brez truda razumejo vse tuje jezike. Roman je pokazal vojaku Andrejevo telo.

— Vzemite ga na rame in gremo! Wissen Sie, wo sind Polen? — je dejal Roman v svoji šolski nemščini. Hitlerjevec je brez pomisleka pokazal na razvoženo cesto.

— Dort!

— No, če je dort, je kar v redu! Mojemu kolegu je potrebna hitra zdravniška pomoč. Sie verstehen?

— Ja, — je Nemeč naglo pritrtil in si s privajeno kretnjo spočitega športnika zadel Andreja na ramo. Roman je držal colt nerodno kot šopek cvetic.

— Pa pojdimo, gospod Zelenko!

Iveri

- Presenetljivo je, da še nobenemu finančnemu ministru ni prišlo na misel, da bi ljubezen obdavčil z davkom na razkošje.
- Otroci, ki se je opeknel, se boji ognja od prihodnjega dne.
- Visoke pete je izumila ženska, ki so jo stalno poljubljali na čelo.
- Neprijetne resnice so zmerom boljše, kakor pa prijetne iluzije.
- Ljubezen je zmaga manj ljubečega.
- Če je komu žal vode, ni mogoče skuhati niti kafe.
- V svojem gnezdu se dozdeva vsaka ptica sama sebi orel.
- Vest je tisti drobnih tenki glas, ki ti pravi, kaj bi morali drugi ljudje storiti.
- Življenje je bogatejše zavoljo ljubezni, ki je minila.

Skopje eno leto po potresu

(Nadaljevanje z 2. strani)

Mednarodna solidarnost je najbolj simbolizirana v naselju Talidje. V tem naselju je 71 hiš, ki jih je darovala Češkoslovaška, 60 stanovanj je dala Poljska, 20 stanovanj Norveška, 44 stanovanj Švica, 20 stanovanj Italija, dokončujejo pa še 4 hišice, ki jih je darovala Francija, in 20 stanovanj — darilo Mehike. Kot darilo Romunije gradijo v tem naselju še 12 stanovanj in tri osemnadstropnih zgradbah. Končno je v tem naselju zgrajena tudi velika šola za 480 učencev, kompletno opremljena z učili, kabinetom in jedilnicami, kar vse je darilo Češkoslovaške.

Pomoč iz drugih držav pa prihaja do izraza tudi v raznih drugih naseljih. Tako je Velika Britanija poklonila Skopju 1570 skelov za stanovanja tipa „Leksikon“ za približno 650 stanovanj. Bolgarija je darovala 6 stanovanj v naselju Pržin, Vzhodna Nemčija je prispevala 40 stanovanj v naselju Petrov II, Danska 81 kamping hišic v naselju Madjari, Švedska 13 zgradb v naselju

Djordje Petrov, ki so jih uporabili za otroško bolnišnico in za otroško kliniko skopske medicinske fakultete, Amerika 253 montažnih objektov, svetovna zveza cerkva v Ženevi pa je postavila kompletno naselje s 125 stanovanji v naselju Kozle.

Hkrati z gradnjo stanovanjskih prostorov pa so v Skopju takoj po potresu začeli obnavljati tudi gospodarska podjetja. V glavnem je uspelo obnoviti tovarne in skopska industrija je svoj lanski letni plan izpolnila s 107 odstotki.

Medtem ko je v obrobnihih naseljih še vedno zelo živahno, pa vlada v centru Skopja trenutno precejšnje gradbeno zatišje. Vendar je to le začasno, kajti čim bo izdelan generalni urbanistični načrt novega Skopja — pripravljajo ga strokovnjaki iz mnogih držav pod okriljem OZN — se bo s pomočjo cele Jugoslavije in raznih drugih držav začela gradnja novega Skopja, ki bo eno najlepših in že v začetku znanstveno planiranih mest.

Pri konsumaciji alkoholnih pijač:

Država udeležena z 1,5 milijarde šilingov

Zavod za gospodarsko raziskavanje ugotavlja, da je potrošnja alkoholnih pijač v Avstriji v zadnjih 12 letih zelo narasla. Leta 1962 je povprečno odpadlo na glavo vsakega Avstrijca 110 litrov alkoholnih pijač. V tej množini alkoholnih pijač je skupna količina povprečno 7,7% čistega alkohola. Od leta 1950 se je zvišala poraba alkoholnih pijač za 82 odstotkov.

Potrošnja posameznih vrst pijač se je različno razvijala. To pa zaradi tega, ker je povpraševanje konsumentov odvisno od lastnih dohodkov in sprememb v cenah alkoholnih pijač. Leta 1962 so popili skoraj šestkrat toliko penečih vin, kakor pred dvajsetimi leti, skoraj dvakrat toliko piva in žganih pijač, vendar le za 50 odstotkov več vina.

Naraščanje potrošnje alkoholnih pijač od leta 1956 ne narašča tako skokoma, vendar počasi pa stalno in enakomerno. Od celotne množine zaužitih alkoholnih pijač je v zad-

njih letih odpadlo okoli 37 odstotkov za pivo, 33 odstotkov na vino in 30 odstotkov na spirituozne. Na peneča vina je odpadel le 1 odstotek.

Davčna obremenitev potrošnje alkoholnih pijač je po razliki pitne vrste različno visoka. Od skupnih izdatkov za alkoholne pijače je leta 1962 odpadlo okroglo 17 odstotkov na davke. Povprečno so obdavčevali žgane pijače z okoli 32 odstotki, peneča vina s 24 odstotki, pivo s 13 odstotki in vino z 12 odstotki.

Končno pa: država dobi na davkih pri konsumaciji alkoholnih pijač lepo vsoto 1,5 milijarde šilingov na leto.

V primerjavi z drugimi državami je v Avstriji potrošnja alkoholnih pijač relativno visoka. Dočim je bila pri nas potrošnja alkoholnih pijač leta 1960 nekaj nižja kakor v Franciji, Italiji in Švici, je bila večja kakor v Nemčiji, na Danskem in na Nizozemskem.

SPORTNI VESTNIK

6. septembra pod Ljubljem:

III. MEDNARODNI MOTO-CROSS

Ljubiteljem moto-dirk so gotovo še v dobrem spominu mednarodne Ljubelske dirke, ki jih je tržiško avto-moto društvo skoraj tri desetletja prirajalo na Ljubelju. Zadnja prireditelj te vrste, katero si je ogledalo več desetisočev gledalcev, je bila pred tremi leti, nato pa je gradnja nove Ljubelske ceste napravila tekmovanjem nenaden konec.

Tržičani pa niso mirovali. Že naslednje leto so tik ob novi cesti organizirali novo tekmovanje z motornimi kolesi — moto-cross, ki je takoj našel izredno veliko zanimanje tako med tekmovalci kakor tudi med gledalci. Moto-cross je športna panoga, ki bi jo lahko primerjali s tekom čez drn in strn, le da v tem primeru udeleženci »zajahajo« svoja motorna kolesa in se po ozkih stezah zapodijo skozi močvirje, v klancu do 45% vzpona in spet navzdol, vozijo slalom in vse to z največjo možno brzino.

Nova vrsta tekmovanja pod Ljubljem je že dosegla popularnost prejšnjih dirk in

bo zato tudi prireditelj 6. septembra pritegnila veliko število gledalcev od blizu in daleč. Posebno še, ker so prizadeti organizatorji povabili na štart vse evropske tekmovalce, ki v moto-crossu kaj pomenijo. Na letošnji tekmi bo sodelovala tudi celotna avstrijska elita, ki se bo v boju z Avstralci, Američani, Danci, Italijani, Francozi, Angleži, Švicarji, Nemci, Nizozemci, Švedi, Rusi, Čehi, Bolgari in Madžari potegovala za vrhunska mesta.

Hčerki Roziki in Francu Labn
iskreno čestitata za poroko
oče inž. Čistimir Bauer in Marica
Zeltweg - Steiermark Smohor - Hermagor

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Korškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Poločnik; uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tisk: Zveza slovenskih in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dajati naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Ta teden vam priporočamo:

Knjige o tujih deželah

- Sherwood Anderson: **UBOGI BELEC**, roman iz ameriškega življenja, 268 str., pl. 70 šil.
- Aleš Bebler: **POTOVANJE PO SONČNIH DEŽELAH**, potopisi iz Afrike, Azije in Južne Amerike, 228 str., slik, priloge, pl. 28 šil.
- Frans G. Bengtsson: **RDEČI VIKING**, roman o razgibanem življenju skandinavskih narodov na prelomu X. in XI. stoletja, 460 str., pl. 82 šil.
- Louis Bromfield: **PRISLO JE DEŽEVJE**, veliki roman o Indiji, njeni pokrajini in njenih ljudeh, 704 str., polusnje 114 šil.
- James Cook: **POTOVANJA OKOLI SVETA**, 388 str., slik, priloge in zemljevidi, pl. 38 šil.
- Harold Forster: **CVETOČI LOTOS**, zapiski z Jave in „rajskega“ otoka Balijsa, 320 str., slik, priloge, pl. 65 šil.
- Bernard Gorsky: **MODERNI ROBINZON**, roman brodolomca na otočku Pacifika, 184 str. polusnje 80 šil.
- Pierre in Renee Gosset: **VZNEMIRLJIVA AZIJA**, vtisi s potovanj po Bližnjem, Srednjem in Daljnem vzhodu, 284 str., pl. 76 šil.
- Kristmann Gudmundsson: **SINJA OBALA**, roman z Islanda, 228 str., br. 18 šil.
- Janheinz Jahn: **SKOZI AFRISKA VRATA**, zapiski s potovanja po Zahodni Afriki, 276 str., kart. 56 šil.
- Jože Javoršek: **INDIJA KOROMANDIJA**, vtisi s potovanja po Indiji, 148 str., slik, priloge, ppl. 61 šil.
- Tibor Mende: **BURMA SREDI DVEH SVETOV**, zanimivi zapiski iz Burme, 236 str., slik, priloge, ppl. 22 šil.
- Hakon Mielche: **ALADIN V CADILLACU**, zgodovina bojev za nafto na Arabskem polotoku, 246 str., slikovne priloge, ppl. 38 šil.

»Naša knjiga«, Celovec, Wulfengasse

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.45 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Za gospodinjico — 13.00 Pestro mešano — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 16.55 Kulturne vesti — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.00 Odmev časa.
Sobota, 1. 8.: 8.05 Orkestrski zbor radia Celovec — 8.05 Naš hišni vri — 8.15 Orkestrski koncert — 14.15 Pozdrav nate — 15.50 Za filateliste — 16.15 Pozdravljeni — 16.30 Korški knjižni kotiček — 17.00 Veseli konec tedna z glasbo — 18.25 Ljudske pesmi — 20.15 Večer Schubertovih pesmi.
Nedelja, 2. 8.: 8.05 Kmečka oddaja — 8.15 1914, konec in preobrat — 9.05 Popevke od večeraj — 11.00 Dunajski zajtrk v zelenem — 12.45 Gledališka ogledala — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba ob petih — 18.05 Veselo petje, veselo igranje — 19.00 Sport — 19.45 Zabavna oddaja — 20.40 Pesmi mornarjev — 21.20 Na lepí modri Danovi.
Ponedeljek, 3. 8.: 8.00 Pismenstvo domovine — 8.15 Glasba mojstrov — 14.55 Posebej za vas — 15.15 Kamorna glasba — 15.45 Korški knjižni kotiček — 17.00 Popoldanski koncert — 18.25 Za vas! Za vse! — 20.30 Veseli ljudje so veselje — 21.15 Veselo petje, veselo igranje.
Torek, 4. 8.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 14.55 Posebej za vas — 15.30 Ljudske pesmi — 15.45 Oddaja za mladino — 16.00 Operni koncert — 17.00 Vam v veselje — 18.00 Mesec dni deželne politike — 18.25 Če mene vprašate — 20.15 Radijska igra — 21.30 Pesem za lahko noč.
Sreda, 5. 8.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Kamorni koncert — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba za mladino — 17.00 Glasba, ki se nam dopade — 18.00 Ljudske pesmi — 18.15 Pomoč vsakda potrebuje — 20.00 Slavnostne igre v Salzburgu.
Četrtek, 6. 8.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 14.55 Posebej za vas — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Korški avtorji — 16.00 Jazz — 17.00 Dunaj ima vedno sezono — 18.35 Oddaja za mladino — 20.15 Lovska ura — 21.00 Zveneča alpska dežela.
Petek, 7. 8.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Jutranji koncert — 14.55 Posebej za vas — 15.15 Kamorna glasba — 16.00 Operni koncert — 17.00 Popoldanski koncert — 18.00 Na obisku pri korških godbah na pihala — 19.00 Vabijo slavnostne igre v Bregenzu — 20.15 Slavnostne igre v Salzburgu.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 13.00, 17.00, 19.00, 23.00, 00.00.
Dnevne oddaje: 5.30 Dobro jutro — 6.10 Z glasbo v dan — 6.50 Pestro mešano — 7.10 Pestro mešano — 7.20 Jutranja glasba — 11.45 Kmečka oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Pestro mešano — 14.50 Objave — 17.10 Kulturne vesti — 17.30 Reporler na poti — 18.00 Dobro razpoloženi — 18.55 Za otroke — 19.10 Pestro mešano — 19.20 Kaj slišite danes zvečer — 21.55 Sport — 22.10 Pogled v svet — 23.10 Pogled v svet
Sobota, 1. 8.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 8.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.45 Ti in žival — 10.00 Poletje, sonce in glasba — 11.00 Ljudstvo in domovina — 13.20 Odmev iz Avstrije — 13.55 Agrarna politika — 14.00 Koncert — 15.00 Poletje, sonce in glasba — 17.00 Slavnostne igre v Salzburgu — 18.00 Vsaka stvar ima dve strani — 20.00 Zabavna oddaja.
Nedelja, 2. 8.: 7.05 Godba na pihala — 8.05 Zabavna svetovni uspeh — 21.00 1914, v Evropi ugasnejo luči.
Ponedeljek, 3. 8.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Poletje, sonce in glasba — 11.00 Ljudska glasba — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 15.00 Poletje, sonce in glasba — 16.00 Ološka ura — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Popevke — 20.00 Orkestrski koncert.
Torek, 4. 8.: 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Poletje, sonce in glasba — 11.00 Ljudska glasba — 13.30 Znanj orkestri — 15.00 Poletje, sonce in glasba — 16.30 Zivljenje se začne pri šestdesetih — 17.15 Znanje za vse — 17.50 Esperanto — 19.30 Ljudske pesmi in plesi iz Vzhodne Pruske — 20.30 Operni koncert — 22.15 Poletna noč na Vrbskem jezeru.
Sreda, 5. 8.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Poletje, sonce in glasba — 11.00 Vedno veseli — 13.20 Teden pri Združenih narodih — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.00 Poletje, sonce in glasba — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Lepa pesem — 18.00 Popevke — 19.30 Seine-Danava — 20.00 Glasba ne pozna meja.
Četrtek, 6. 8.: 8.10 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Poletje, sonce in glasba — 11.00 Ljudska glasba — 13.30 Orkestrski koncert — 14.10 Znanj orkestri — 15.00 Poletje, sonce in glasba — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Popevke — 19.30 Zabavna glasba — 20.15 Glasbeni alfabet iz Salzburga.
Petek, 7. 8.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Poletje, sonce in glasba — 11.00 Ljudske viže — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.00 Poletje, sonce in glasba — 16.00 Ološka ura — 17.15 Znanje za vse — 18.00 Popevke — 19.30 Radijska igra — 21.00 Zaljubljene gosti — 21.40 Evropska glasba.

Slovenske oddaje

Sobota, 1. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca; voščila.
Nedelja, 2. 8.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.
Ponedeljek, 3. 8.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda. Pod klančkom sva se srečala, glasbena oddaja. 10 minut za športnike — 18.00 Za našo vas.
Torek, 4. 8.: 14.15 Poročila, objave. Mladev, narodopisna oddaja.
Sreda, 5. 8.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite zaigramo.
Četrtek, 6. 8.: 14.15 Poročila, objave. Ljudski koledar.
Petek, 7. 8.: 14.15 Poročila, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Ura pesmi.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.14, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.
Oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 — 202 m UKV frekvence 96,5 — 92,9 — 94,1 — 88,5 — 97,9 MHz
Dnevne oddaje: 4.00 Dobro jutro — 10.55 Vsak dan nova popevka — 11.00 Oddaja za voznike in polnike molarnih vozil — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasvili — 12.25 Domači napravi za prijatelja opoldne — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 19.00 Obvestila — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik.

Sobota, 1. 8.: 7.15 Jutranja glasbena srečanja — 8.25 Iz koncertov in simfonij — 9.00 Počitniško popolovanje — 9.15 Stari mojstri, mladi umetniki — 9.30 Zabavna glasba iz Sovjetske zveze — 10.15 Jugoslovanski pevci popevk — 10.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.25 Lahek opoldanski glasbeni spored — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Narodna zabavna melodije — 14.35 Voščila — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Poje mešani zbor „France Prešeren“ — 16.00 Popevke — 17.35 Vedri uvodni taktil — ka hrana — 15.40 Ljudstvo in domovina — 16.00 Glasba z vsega sveta — 18.00 Temza-Danava — 18.25 „Železo proti železu“ — 19.10 Teden dni svetlovnih dogajanj — 19.30 Melodije za nedeljski večer — 20.00 Tako je nastal oddaja — 9.00 Operni koncert — 10.00 Dobrodošli v Avstriji — 10.20 Glasbena pestrost — 11.00 Slavnostne igre v Salzburgu — 13.10 Za avtomobiliste — 15.00 Lah-18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.45 Novo v znanosti — 20.00 Lepa melodije — 20.30 Sobalni večeri v naših krajih — 21.15 Plesna glasba.

Nedelja, 2. 8.: 8.00 Mladinska radijska igra — 9.05 Voščila — 10.00 Še pametni, tovariši — 10.30 Pesmi borbe in dela — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 Lahka glasba — 12.05 Voščila — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Za našo vas — 14.00 Koncert pri vas doma — 14.15 Plesi in rapsodije — 16.00 Humoreska tedna — 20.00 Cajna punčka — 21.00 Melodije v izložbenem oknu — 22.10 Godala v noči.

Ponedeljek, 3. 8.: 7.15 Jutranja glasbena srečanja — 8.25 Tako pojo in igrajo v Sofiji — 9.00 Za mlade radovedneže — 9.15 Od pesmice do pesmice — 9.30 Po Češkem, Moravskem in Slovaškem — 10.15 Iz jugoslovanske solistične glasbe — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.05 Zabavna glasba — 12.25 Domače melodije — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Glasbeni avtomat — 15.15 Zabavna glasba — 15.45 Igra godba na pihala — 16.00 Za ljubitelja popevk — 17.05 Poletni sprehodi — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Zvočni razgledi — 20.00 Zabavna glasba — 20.40 Simfonični koncert.

Torek, 4. 8.: 7.15 Koncertni plesi in pesmi — 8.05 Jugoslovanski pevci popevk — 8.35 Domača polka in valčki — 9.30 Ansambel Jože Privšek — 9.45 Pozdrav iz Bosne — 10.15 Z domačih opernih odrov — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.05 Zabavna glasba — 12.25 Mali koncert zabavne glasbe — 13.30 Pripoveduje vam — 14.20 Avstrijske narodne pesmi — 14.35 Voščila — 15.15 Zabavna glasba — 15.30 V terek nasvidenje — 16.00 Za ljubitelja popevk — 17.05 Poletni sprehodi z zabavnimi orkestri — 18.10 Koncert po željah — 20.20 Radijska igra — 20.57 Lahka glasba.

Sreda, 5. 8.: 7.15 Narodni in domači zvoki — 8.05 Plesni orkester Armando Trovajoli — 8.30 S polji po Orientu — 9.00 Svet skozi sančna očala — 9.20 Zvočni mozaik — 10.30 Človek in zdravje — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.25 Domače melodije — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Glasbeni avtomat — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Harmonika in orkester — 17.05 Poletni sprehodi z našimi solisti — 20.00 Iz naših studiov — 20.45 Ivan Susanin, opera.

Četrtek, 6. 8.: 7.15 Zvočni kaleidoskop — 8.05 Slovenske narodne in ponarodele — 8.25 Češkoslovaška zabavna glasba — 9.15 Vesela počitnice — 10.15 Z opernimi pevci po svetu — 12.05 Zabavna glasba — 12.25 Z jugoslovanskimi pevci popevk — 14.05 Poje Ljubljanski orkester — 14.20 Zabavne melodije — 14.35 Voščila — 15.40 Menuet in scherzo — 17.04 Starostja slovska glasba — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Turistična oddaja — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napavov — 21.00 Večer umetniške besede.

Petek, 7. 8.: 7.15 Od uverture do finala — 8.05 Majhni zabavni ansambli — 9.30 Slovenski pevci popevk — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.05 Zabavna glasba — 12.25 Domače melodije — 14.05 Glasbeni avtomat — 15.45 Mladinski zbor — 17.05 Poletni sprehodi s pevci popevk — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.10 Promenadni koncert — 20.00 Zabavna oddaja — 20.30 Pesem usade — 21.15 Oddaja o morju in pomočkahih.

RADIO TRST

Sobota, 1. 8.: 11.45 Glasbeno popolovanje po Evropi — 12.15 Zavojevalci gora: Najvišja gora Severne Amerike — 15.00 Za avtomobiliste — 15.30 „Vozniki“, igra — 17.00 Bodači solisti — 18.30 Slovenski in jugoslovanski skladatelji — 19.15 Počitniška srečanja — 20.45 Zbor „Tona Tomšič“ iz Ljubljane — 21.00 Vabilo na ples.

Nedelja, 2. 8.: 9.00 Kmetijska oddaja — 9.30 Zborovske skladbe Vinka Vodopivca — 11.15 Oddaja za najmlajše — 14.30 Sedem dni v svetu — 15.00 Zlata risanka — 16.00 Mala znana velika ljubezni: „Ivan Cankar in Slefka“ — 17.30 Popoldanski ples — 21.00 Iz slovske folklore.

Ponedeljek, 3. 8.: 12.15 Iz slovske folklore — 18.30 Sodobna italijanska glasba — 19.00 Tržaški in gorški pianisti — 19.15 Iz lovčevih zapiskov — 21.00 Poganski kamen, opera.

Torek, 4. 8.: 11.45 Naš juke-box — 12.15 Zenski liki — 18.30 Simfonična dela Richarda Straussa — 18.45 Gostovanja solistov v Trstu — 19.15 Pripovedke o narodnih junakih — 21.00 Radijska novela.

Sreda, 5. 8.: 11.45 Jugoslovanski orkestri in pevci — 12.15 Pogled na svet — 18.30 Nova plošča resne glasbe — 18.50 Slovenski romantični samospevi — 21.00 Simfonični koncert.

Četrtek, 6. 8.: 11.45 Folklorni mozaik — 12.15 Popolovanje po Italiji — 17.20 Iz albuma lahke glasbe — 18.00 Pevski zbori Julijske Benečije in Furlanije — 18.30 Kvarlet v dvajsetem stoletju — 19.15 Prazgodovina naše dežele — 21.00 Na dnu, drama.

Petek, 7. 8.: 12.15 Zena in dom — 18.30 Najlepše romantične simfonije — 19.15 Jadransko morje — 20.30 Gospodarstvo in delo — 21.00 Koncert operne glasbe.

TELEVIZIJA

Sobota, 1. 8.: 19.30 Kaj vidimo navega? — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Instrumentalni koledar — 20.25 Rudi Carrell Show — 21.05 Čas v sliki — 21.20 Televirana lutka, kriminalni film.

Nedelja, 2. 8.: 17.00 Za otroke — 19.00 Sedem dni svetovnih dogajanj — 19.30 Jean Jaques Rousseau, življenjska slika — 20.00 Poročila — 20.15 „Carobna piščal“, opera — 23.00 Poročila.

Ponedeljek, 3. 8.: 19.03 Sport — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Veseloliga — 21.30 Čas v sliki.

Torek, 4. 8.: 19.03 Nemščina za tuzemce — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.55 Oknar — 20.00 Svetloba in senca — 20.55 Horicanti — 21.35 Poročila.

Sreda, 5. 8.: 17.00 Za otroke — 17.25 Za družino — 19.03 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Sreča leži na cesti, veseloliga — 21.35 Čas v sliki.

Četrtek, 6. 8.: 19.03 Curd Jürgens pripoveduje — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Kritično satirične risbe iz časa med svetovnimi vojnam — 20.30 Svet od jutri, japonski znanstvena dokumentarni film — 21.45 Čas v sliki.

Petek, 7. 8.: 19.05 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Oknar — 20.00 V zaporu ni proste saba, komedija — 21.25 Čas v sliki.